

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

**Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму**

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ ПРИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ**

**Випускна кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)**

Виконав:

студент II курсу, 620 групи
Кувіла Володимир

Керівник:

к.геогр.н., доц. Заячук О.Г

До захисту допущено:

на засіданні кафедри
протокол № _____ від “ ___ ” _____ 2023 р.
Зав. кафедрою _____ доц. Король О.Д.

Чернівці – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ застосування транспортних систем при організації та реалізації туристичних послуг...6	
1.1. Характеристика транспортного обслуговування в туризмі.....6	6
1.2. Основні аспекти транспортного обслуговування під час реалізації туристичних послуг.....13	13
1.3 Досвід використання різних транспортних систем у сфері надання туристичних послуг.....24	24
Висновки до розділу 1.....	31
Розділ 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ.....32	
2.1. Огляд особливостей розвитку транспортної системи в Україні.....32	32
2.2. Аналіз діяльності туристичної агенції «Весь світ» як суб'єкта господарювання.....39	39
2.3. Оцінка впливу зовнішнього середовища на діяльність ТА «Весь світ».....44	44
Висновки до розділу 2.....	49
Розділ 3. СТВОРЕННЯ НОВОГО ТУРИСТИЧНОГО МАРШРУТУ.....52	
3.1. Розробка нового туристичного маршруту для ТА «Весь світ».....52	52
3.2 Оцінка економічного впливу від туристичного маршруту «Красивий Синеvir» ТА "Весь світ".....58	58
Висновки до розділу 3.....	63
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	67

АНОТАЦІЯ

Обрана тема дослідження набуває актуальності завдяки важливій ролі транспорту у відтворенні економіки країни. Транспорт завжди був ключовим фактором у розвитку суспільства: починаючи від винаходу колеса до виникнення різних видів двигунів, що стимулювало розробку різноманітних транспортних засобів – від візків до паровозів та літаків. Це відкривало можливості для подорожей на великі відстані та є ключовим фактором у розвитку туристичної галузі.

Транспортні перевезення є основним процесом, що дозволяє ефективно функціонувати економічним системам будь-якої країни. Зростання обсягів перевезень свідчить про збільшення обсягів економіки, в той час як їх зменшення вказує на кризові явища у господарстві. У сучасних умовах, коли ринок туризму розвивається, а вимоги туристів до якості обслуговування зростають, важливими є дослідження проблем і методів оптимізації взаємодії між транспортним сектором та туристичною галуззю. Також актуальною стає підвищення якості транспортних послуг у туризмі для задоволення потреб споживачів туристичних послуг.

Інформаційна база дослідження базується на актуальному вітчизняному законодавстві, наукових працях вітчизняних та зарубіжних експертів у сфері транспортного обслуговування, офіційних даних ТА «Весь світ», а також матеріалах, що представлені в глобальній мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає обґрунтуванні теоретичних засад, а також організації та реалізації туристичних послуг.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що їх висновки та окремі відомості можуть бути рекомендовані для впровадження у роботу туристичних компаній при створенні туристичних маршрутів Україною.

Ключові слова: транспортні послуги, туристична індустрія, туристичний маршрут, туристична компанія.

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному туризмі транспорт має значний вплив на розвиток різноманітних форм і видів туризму. Обслуговування туристів транспортом - це ключовий аспект у сфері туристичної індустрії. Сьогодні не існує однієї універсальної транспортної системи, що задовольняє потреби туризму, але відправлення та перевезення регулюються відповідно до попиту на кожен з видів транспорту. Транспортне обслуговування туристів вважається найскладнішим етапом в організації подорожей. У маневрах туристів застосовуються різні транспортні засоби: авіація, залізниця, автомобільний транспорт і водний транспорт. Кожен з цих видів має свої особливості у використанні, економічні характеристики, технічне забезпечення та можливості перевезення туристів.

Транспортні послуги у сфері туризму є необхідною складовою подорожей, важливою умовою розвитку туристичної галузі та становлять основний компонент туристичного сервісу. Якість, обсяг та специфіка транспортних послуг у туризмі залежать від розвиненості транспортної системи та стану транспортної інфраструктури, що є необхідною частиною економічного потенціалу країни.

Організація транспортних послуг у сфері туризму - це комплексний процес забезпечення перевезень туристів від початку до кінця подорожі. Вона включає в себе планування, вибір транспортних засобів, організацію маршрутів, бронювання квитків, координацію руху, а також забезпечення комфорту та безпеки пасажирів. Це важлива складова туристичного бізнесу, оскільки забезпечення зручного та ефективного транспорту може значно вплинути на задоволення та враження туристів від подорожі. Тому дослідження особливостей та використання різних транспортних систем в організації та здійсненні туристичних послуг залишається актуальним завданням.

Об'єктом дослідження є розгляд теоретичних та практичних аспектів використання різних транспортних систем у забезпеченні та втіленні туристичних послуг.

Предметом дослідження є особливості використання різних транспортних систем у забезпеченні та реалізації туристичних послуг на прикладі ТА «Весь світ».

Метою роботи є поглиблене вивчення та розуміння використання різних транспортних систем у процесі організації та здійснення туристичних послуг ТА "Весь світ".

Виходячи із мети, **основними завданнями** роботи є:

- 1) описати особливості транспортного обслуговування у туризмі.
- 2) визначити основні види транспортного обслуговування у процесі реалізації туристичних послуг та надати їм оцінку.
- 3) дослідити міжнародний досвід використання різних транспортних систем при організації та реалізації туристичних послуг.
- 4) провести аналіз особливостей розвитку транспортної системи в Україні.
- 5) проаналізувати діяльність ТА "Весь світ" як підприємства.
- 6) оцінити вплив зовнішніх чинників на функціонування ТА "Весь світ".
- 7) розробити новий туристичний маршрут для ТА "Весь світ".
- 8) провести розрахунок очікуваного економічного вигаду від запропонованих заходів для ТА "Весь світ".

Методи дослідження що використовуються в кваліфікаційній роботі наступні: опис, аналіз, класифікація, формалізація, синтез, абстракція, індукція, узагальнення, дедукція, аналогія, порівняння та конкретизація.

Робота складається з трьох розділів, вступу, висновків та списку використаної літератури (47 позиції). Робота нараховує 71 сторінку, містить 11 таблиць та 14 рисунків.

Розділ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

1.1. Характеристика транспортного обслуговування в туризмі.

Транспорт визначає напрямок розвитку туризму, що відображається у стані та ході його розвитку. Згідно з Дж.Уокером [45], історія туризму поділяється на дві епохи: до появи масового транспорту та після нього. Поява та використання різних видів транспорту стали ключовими моментами в розвитку туризму, поділяючи його на вікові періоди: вік залізниць, вік автомобілів, вік реактивних авіалайнерів і вік круїзів на морських лайнерах.

Транспортні послуги визначають основні види обслуговування в туризмі, і вони складають значну частку вартості туру - від 40% до 60%. Різні види транспорту використовуються туристичними агентствами для організації подорожей, а авіаційний транспорт є основним у загальній кількості транспортних послуг.

Для ретельного аналізу транспортного обслуговування важливо розглянути визначення транспорту та його складові елементи. Закон України "Про транспорт" визначає транспорт як одну з ключових сфер громадського виробництва, яка має за мету задоволення потреб у перевезеннях населення та товарів [15].

Важливим аспектом нашого дослідження є розгляд ключових понять, серед яких важливе поняття "транспортного обслуговування". Аналізуючи це визначення, можна визначити транспортне обслуговування як процес перевезення товарів та пасажирів у просторі та часі, що супроводжується відповідними транспортними послугами. Приведемо кілька прикладів цього визначення, які представлені в таблиці 1.1.1.

Таблиця 1.1.1

Дефініція поняття «транспортне обслуговування»

Автор	Зміст поняття
-------	---------------

А. Азриліан	Транспортне обслуговування представляє собою остаточний результат роботи транспортних компаній у виконанні угоди щодо перевезення. Це комплекс різних засобів, форм і способів, спрямованих на забезпечення виконання транспортних послуг перед замовником (продавцем або покупцем)
Л. Міротин	Транспортне обслуговування - це процес, що включає переміщення товарів та осіб у просторі й часі, а також надання супутніх послуг, пов'язаних із цим процесом, за даними джерелом
Л. Скворцов	Транспортне обслуговування – це виконання транспортних послуг у відповідності з установленими стандартами та вимогами, як зазначено у джерелі
В. Федоров	Транспортне обслуговування охоплює комплекс заходів, спрямованих на організацію перевезень туристів та їх багажу вздовж певного маршруту за допомогою різних видів транспорту. Цей комплекс включає в себе підготовку, експлуатацію та ремонт об'єктів транспортної інфраструктури, а також управління виділенням, розподілом та підготовкою транспортних засобів і персоналу, як описано у джерелі

Відповідно до різних підходів до класифікації, існує декілька типів транспорту. Наприклад, в залежності від середовища перевезення, транспорт може бути розділений на наземний, водний та повітряний, що ілюструється в таблиці 1.1.2.

Таблиця 1.1.2

Види транспорту

Назва	Підвиди
Наземний транспорт	Це включає автомобільний транспорт (автомобілі,

	автобуси), залізничний транспорт (потяги, метро, трамваї) та інші засоби, що переміщуються по поверхні землі.
Водний транспорт	Це транспорт, який використовується для переміщення по воді, такий як судна, кораблі, човни, феріботи тощо.
Повітряний транспорт	Включає літаки, гелікоптери та інші літальні апарати, що працюють у повітряному просторі.
Пішохідний транспорт	Це рух по дорозі пішки або використання різних засобів для пересування пішки, таких як велосипеди, самокати, ролики тощо.
Спеціалізований транспорт	Це може бути різними видами транспорту, спеціалізованими для конкретних потреб, наприклад, транспорт для вантажів, сільськогосподарський транспорт, авіатransпорт для вантажів тощо.

Класифікація видів транспорту може також залежати від їх призначення, характеру вантажів, шляху руху та інших характеристик.

Опишемо більш детально кожен вид транспорту. Автомобільний транспорт є сферою перевезень, яка забезпечує задоволення потреб населення та промислового сектора у перевезеннях пасажирів та вантажів за допомогою автомобільних засобів [15].

Залізничний транспорт — це комплекс підприємств, призначених для забезпечення потреб суспільства та промисловості у перевезеннях, включаючи внутрішні та міжнародні маршрути та надання інших послуг усім клієнтам без обмежень за ознаками форми власності та видів діяльності [4, 14].

Водний транспорт — це категорія транспорту, яка включає судна та організації, що здійснюють перевезення вантажів, пасажирів, багажу та пошти, переважно внутрішніми водними маршрутами, а також використовуються для рибальства, інших водних послуг, утримання внутрішніх водних шляхів та навігаційно-гідрографічного забезпечення [14].

Авіаційний транспорт включає комплекс підприємств, які забезпечують перевезення пасажирів, вантажів, пошти, а також здійснюють аерофотозйомку, сільськогосподарські роботи, експлуатацію аеропортів та інші аспекти повітряного транспорту [15].

Кожен з цих видів транспорту має свої унікальні особливості, які відображені на рисунку 1.1.1.

Узагальнено можна сказати, що суть транспортного обслуговування туристичної діяльності полягає в двох різних поглядах на нього: як процес, пов'язаний з транспортуванням туристів і багажу, та як кількість транспортних засобів, маршрутів і інфраструктурних об'єктів, які дозволяють проводити транспортування туристів і багажу.

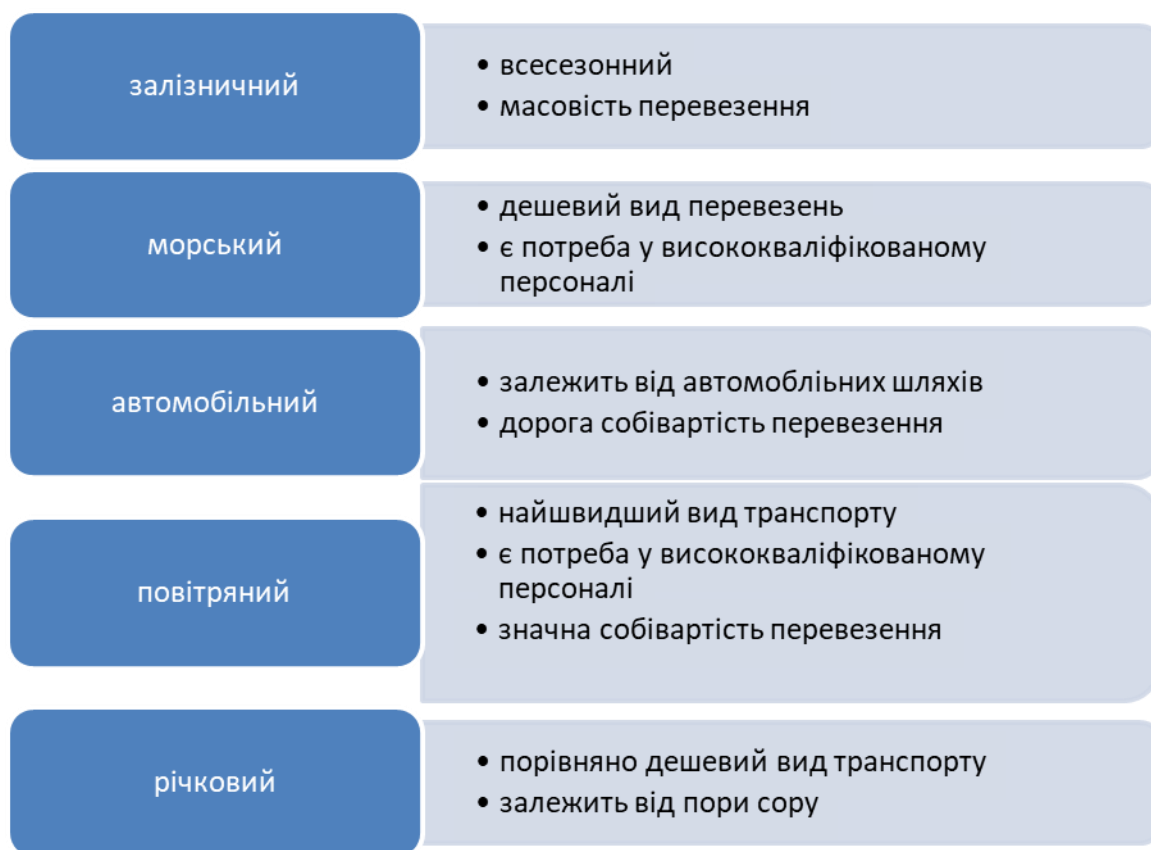

Рис. 1.1.1. Особливості видів транспорту

Для глибшого зрозуміння транспортного обслуговування у туризмі важливо розглянути історію розвитку транспорту в цій сфері. У ХХ столітті історія туризму тісно пов'язана із розвитком транспортної та сервісної інфраструктури. Спочатку лідирували залізниці, що пропонували всі зручності сучасного життя, такі як електричне освітлення, вагони-ресторани та спальні

вагони з ванними кімнатами. Але з початком 1920-х років автомобілі стали головним конкурентом залізничного транспорту.

Автотуризм виник у початку ХХ століття. У 1916 році в Омасі (США) розпочала свою роботу служба прокату автомобілів, а в 1918 році розпочала діяльність найбільша прокатна фірма Hertz. Перед Першою світовою війною (1914-1918 рр.) у багатьох містах світу доступним громадським міським транспортом став автобус. Після війни почали з'являтися виробництва, які виготовляли комфортабельні туристичні автобуси. Також у той час розпочалося активне будівництво залізниць (особливо в США). Розвитку міжнародного туризму сприяли будівництво Суецького та Панамського каналів, а також покращення морських суден, які перетворилися на комфортні плавучі готелі [41].

У 1907 році були випущені на воду трансатлантичні лайнери «Сіріус», «Мавританія» та інші, які мали водотоннажність по 30 тисяч тонн. В 1912 році був спущений на воду найбільший на той час корабель, «Титанік», з водотоннажністю 52 тисячі тонн. Пізніше, трансатлантичний лайнер «Квін Мері», чия водотоннажність становила вже 80 тисяч тонн, здійснював регулярні рейси між Старим і Новим Світом. Ці судна, що розвивали швидкість до 30 вузлів на годину, могли здолати океан майже за тиждень. До 1940 року подорожі за кордон переважно здійснювалися водним та автомобільним транспортом. Однак уже в 1920-х роках почалося будівництво комфортних багатомісних літаків для повітряних перевезень.

Перший регулярний авіарейс по маршруту «Берлін – Лейпциг – Веймар» був виконаний перевізником, який пізніше став відомий як Lufthansa. У 1926 році в СРСР був відкритий пасажирський авіамаршрут Москва – Кенігсберг. Перші повітряні подорожі розпочалися у 1935 році, а масове використання літаків для перевезень почалося наприкінці 1950-х років, коли з'явилися регулярні пасажирські маршрути. Швидкість і комфорт зробили авіаподорожі найпопулярнішим засобом для туристичних перевезень [44].

Удосконалення транспорту знижувало вартість поїздок, а з'явлення нових видів транспорту змінювало природу готельної галузі. Розвиток залізниць

призвів до створення системи харчування на вокзалах та привокзальних готелів, наприклад, будівництво готелів Canadian Pacific канадською залізницею. Готелі також будувалися біля аеропортів, а в 1920-х роках на автодорогах з'явилися перші туристські майданчики, які пізніше перетворилися на мотелі. Перший мотель був побудований у 1925 році у невеликому містечку від Лос-Анджелеса на відстані 200 миль. Розвиток автомобільного транспорту призвів до появи придорожніх закусочних, перша з яких відкрилася у 1927 році.

На сьогоднішній день розвиток і удосконалення транспорту відбувається у відповідності до державних цільових програм з урахуванням його пріоритетів та на основі досягнень науково-технічного прогресу, і забезпечується державою.

Перевезення пасажирів, багажу та товарів в багато чому визначають якість практично будь-якого туристичного продукту, що розробляється туроператором. Це зумовлено тим, що транспортування є невід'ємною частиною подорожей та туристичних поїздок. Обґрунтованість вибору виду перевезення та технології надання транспортних послуг в туризмі має значний вплив на ефективність туристичного продукту та досягнення цілей подорожі.

Транспортні послуги вважаються одним із ключових видів послуг у сфері туризму. Ці послуги становлять значну частину вартості туру. Залежно від дистанції, тривалості подорожі та видів транспорту, ця частка може змінюватися від 20% до 60% [33].

При виборі технології транспортного обслуговування у туризмі враховуються основні показники якості та ефективності транспортних послуг, їх оцінка представлена на рисунку 1.1.2.

Рис. 1.1.2. Якість перевезення туристів.

В умовах зростання трафіку на транспортних мережах та підвищеної рухливості населення ключовим фактором, що підвищує якість та ефективність надання транспортних послуг, є швидкість перевезень пасажирів, доставки вантажів та багажу. У випадку автомобільного транспорту її значущість залежить не лише від технічних параметрів транспортних засобів, але й від характеристик мережі доріг та рівня транспортного потоку.

Транспортне обслуговування включає перевезення пасажирів та вантажів, а також пов'язані з цим процеси, спрямовані на задоволення потреб клієнтів. Транспортна послуга представляє собою результат роботи постачальника послуг щодо задоволення потреб пасажирів та вантажоотримувачів у перевезеннях відповідно до встановлених стандартів.

В туристичній галузі транспортне обслуговування базується на укладанні контрактів на перевезення. Ці контракти є документами, угодами між постачальником транспортних послуг та споживачем, що регламентують взаємні зобов'язання сторін під час перевезення [28].

Послуги транспорту можна замовити в транспортних або експедиційних компаніях від фізичних чи юридичних осіб, що є стороною у договорі туристичних перевезень та надають ці послуги. Споживачами транспортних послуг можуть бути пасажири, відправники та отримувачі вантажів. Пасажир -

це фізична особа (у туристичних подорожах - турист), яка уклала контракт (квиток) на перевезення.

Більш як 50 галузей економіки заангажовані у туристичну індустрію. Вони взаємодіють між собою і разом можуть приносити значний прибуток державі. Наприклад, кожен турист, що відвідує країну, у середньому витрачає 520 доларів США за три дні. Транспортне обслуговування є ключовим елементом туристичної інфраструктури та входить до основного комплексу послуг, що становлять туристичний продукт [42].

Отже, висновок очевидний: процес транспортного обслуговування туристів є ключовим у формуванні турів та розвитку туристичної сфери як високообіцяної галузі економіки, причому розвиток транспорту стає визначальним фактором для росту туризму. Ріст попиту на подорожі також позитивно впливає на розвиток транспортної інфраструктури. Збільшення обсягів перевезень та підвищена мобільність населення надають швидкість пасажирських перевезень, доставки багажу й вантажів ключовими факторами підвищення якості й ефективності транспортних послуг. Для автомобільного транспорту ця швидкість визначається не лише технічними параметрами транспортних засобів, але й можливістю проходження через дорожню мережу та інтенсивністю руху, що сприяє розширенню географії туристичного руху. Наступним кроком у вивченні транспортного обслуговування буде детальний аналіз основних видів транспорту та їх особливостей під час надання туристичних послуг.

1.2. Основні аспекти транспортного обслуговування під час реалізації туристичних послуг.

Аналізуючи загальне транспортне обслуговування в попередньому підрозділі, важливо відзначити, що у сфері транспорту для туризму використовуються різні види транспорту загального користування: залізничний, повітряний, водний (морський і річковий), автомобільний. Розглянемо особливості цих видів транспорту при наданні послуг для туристів.

Спочатку розглянемо авіатранспорт, оскільки він є найпопулярнішим видом транспорту у світі та у туризмі. Статистика показує, що авіап перевезення займають провідні позиції серед інших видів перевезень. Це пояснюється розширенням меж подорожей та зростанням кількості короткострокових турів. Саме це привертає увагу туристичних компаній до авіап перевезень. У туризмі авіап перевезення виконують ключову роль через свою швидкість та зручність, спроможність швидко пересуватися між країнами, а також через привабливий сервіс. Крім цього, авіакомпанії надають винагороди туристичним агентствам за залучення пасажирів на свої рейси.

Повітряний транспорт - це одна з найбільш швидко розвиваючих галузей світової економіки, що постійно укріплює свої позиції в загальній транспортній системі. Відсоток туристів, які обирають авіатранспорт для подорожей, значно вищий, ніж для залізничних або автобусних перевезень.

Авіатранспортні компанії, що здійснюють регулярні та чартерні рейси, займають ключові позиції у сучасній транспортній інфраструктурі. Ці компанії можна вважати частиною індустрії туризму, оскільки хоча їхня діяльність не є виключно спрямованою на обслуговування туристів, вона значно впливає на їхню активність протягом відповідного періоду [21].

Майже у кожній країні світу існує національна авіакомпанія, яка є візитною карткою країни та відповідає найвищим стандартам надійності, пунктуальності, сервісу і комфорту. Такі авіакомпанії відомі як національні прапорні перевізники. Прикладами таких авіакомпаній є: французька Air France, німецька Lufthansa, британська British Airways, іспанська Iberia, фінська Finnair [34].

Серед авіакомпаній можна виділити публічні, які регулюються державою, та приватні, які приватизовані. У багатьох країнах Європи діяльність авіакомпаній регулюється урядом. Протилежною є ситуація у США та Великобританії, де всі авіакомпанії є приватними. Однак, наприклад, авіакомпанії Swiss, "Скандинавські авіалінії" SAS, є частково державними і частково приватизованими.

У багатьох країнах існують три основні типи авіакомпаній, які виконують регулярні польоти за графіком, спрощуючи користування ними туристами. Ці типи авіакомпаній показані на діаграмі 1.2.1 [5].

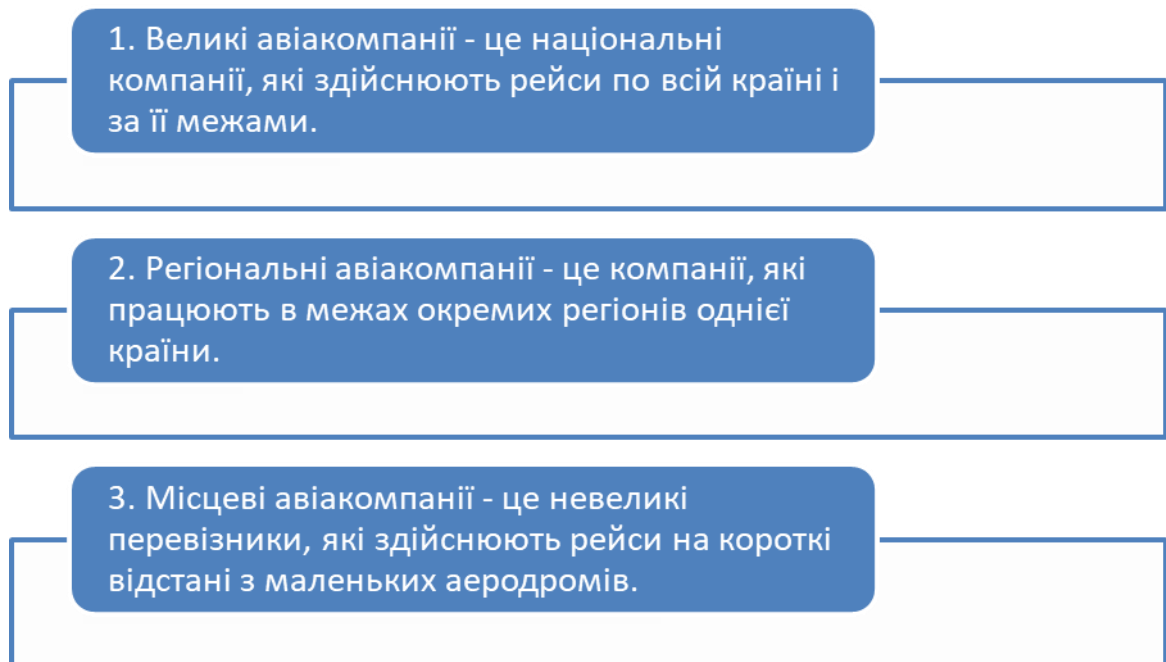

Рис. 1.2.1. Основні типи авіакомпаній (узагальнено автором на основі [5])

Згідно зі статистикою, популярність авіатранспорту зростає швидше, ніж автотранспорту, що пояснюється збільшенням географії подорожей та тенденцією до скорочення термінів подорожі на користь більш частотних поїздок (зростання короткострокових турів на великі відстані). Це привертає увагу туристичного бізнесу до авіаперевезень. У світі налічується понад 1300 авіакомпаній. Щорічно вони перевозять близько 1,5 мільярда пасажирів. Міжнародні авіалінії налічують понад 470 перевізників, близько 250 з них мають міжнародні регулярні рейси. У світі є більше 1000 аеропортів, що обслуговують міжнародні авіаперевезення, і з них близько 650 обслуговують міжнародні регулярні рейси.

Сайт Airline Ratings, який оцінює роботу авіакомпаній, опублікував рейтинг найкращих перевізників у 2020-2021 роках (див. діаграму 1.2.3) [47].

Компанії оцінювали за безпекою, станом літаків, роботою персоналу, відгуками пасажирів та іншими показниками.

Найкращою авіакомпанією року стала Air New Zealand, яка деякий час очолювала рейтинг найкращих авіакомпаній.

Крім того, AirlineRatings визначили найкращі авіакомпанії у кожному регіоні світу: в Америці це Delta Air Lines, в Європі – Lufthansa, на Близькому Сході – Emirates, а в Азійсько-тихоокеанському регіоні – Cathay Pacific Airways. Найкращим європейським лоукостером був визнаний Wizz Air [47].

В туристичній галузі існує кілька форм співпраці між туристичними підприємствами та авіакомпаніями, які представлені на рисунку 1.2.2.

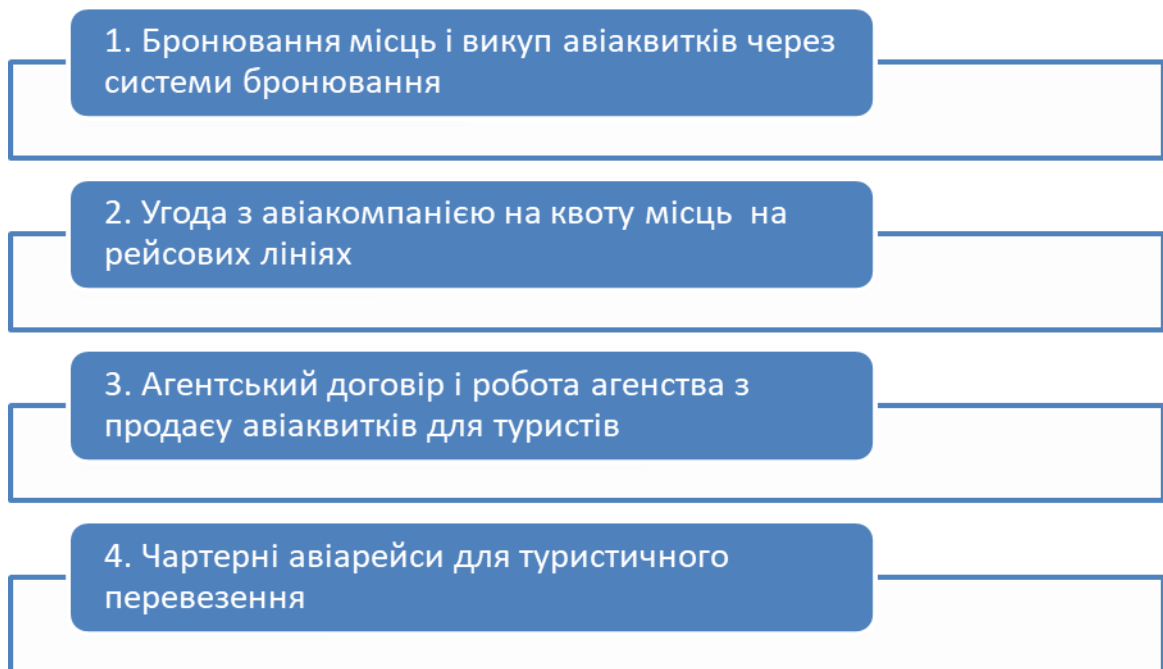

Рис. 1.2.2. Способи взаємодії між туристичними підприємствами та авіакомпаніями [47].

На рис. 1.2.3. представлено топ-10 найкращих авіакомпаній за 2020-2021 роки.

Давайте розглянемо суть чартерного авіарейсу. Чартери у цивільній авіації - це прямі, нерегулярні польоти у певному напрямку, які організуються не авіакомпаніями, а туроператорами чи іншими замовниками. Ці рейси виконуються за умовами орендного чи чартерного договору [47].

1 Air New Zealand (Нова Зеландія)

2. Singapore Airlines (Сінгапур)

3. All Nippon Airways (Японія)

4. Qantas (Австралія)

5. Cathay Pacific (Гонконг)

6. Emirates (ОАЕ)

7. Virgin Atlantic (Велика Британія)
8. EVA Air (Тайвань)
9. Qatar Airways (Катар)
10. Virgin Australia (Австралія)

Рис. 1.2.3. Список 10 найкращих авіакомпаній 2020-2021 рр. [47].

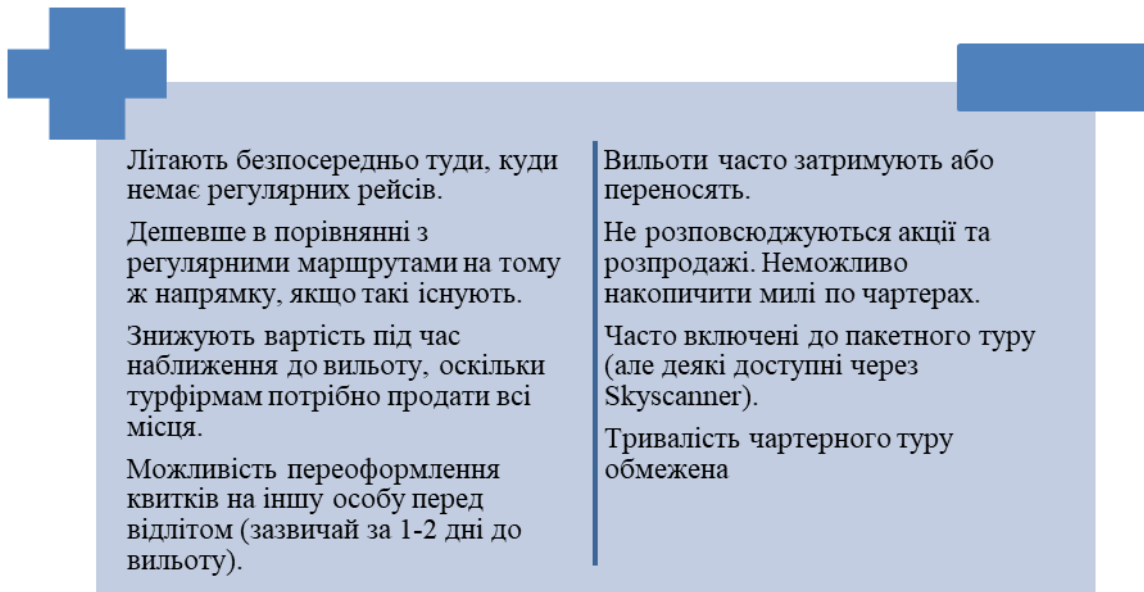
Давайте розглянемо основні типи чартерних рейсів у більш докладному світлі.

Шатл-чартери виконують подорож туди й назад: вони перевозять групу туристів та забирають інших, які завершили свій відпочинок. У пік сезону ці чартери можуть мати високі вартості, оскільки туроператорам треба компенсувати витрати на перші та останні рейси, які літають порожніми - спочатку нікого не забирають, а потім повертаються без пасажирів.

Спліт-чартери - це поєднання регулярних та чартерних перельотів. Пасажири летять частиною маршруту регулярними рейсами, а іншою - чартерними. Цей підхід часто використовується на дальніх напрямках.

Чартер з відстоєм – коли літак привозить туристів в кінцеву точку маршруту, зачікує та повертається з тією ж групою. Цей тип чартерних перевезень економічний через менші витрати на стоянку літака, ніж у випадку порожнього повернення. Проте такі чартери зазвичай обмежені терміном, зазвичай не більше тижня.

Реалізація чартерного рейсу потребує значних підготовчих заходів, таких як маршрутне планування, заповнення рейсів в одну сторону, отримання всіх необхідних дозволів для коридору повітряного простору, забезпечення місць для стоянки перед вильотом та після прибуття в аеропорту. Чартерні рейси мають свої географічні та сезонні обмеження, тому потребують уважного планування: визначення спеціальних маршрутів, уникнення порожніх рейсів, отримання дозволів на повітряний коридор тощо [37]. Переваги та недоліки чартерних рейсів подано у рисунку 1.2.4.

<p>Літають безпосередньо туди, куди немає регулярних рейсів.</p> <p>Дешевше в порівнянні з регулярними маршрутами на тому ж напрямку, якщо такі існують.</p> <p>Знижують вартість під час наближення до вильоту, оскільки турфірмам потрібно продати всі місця.</p> <p>Можливість переоформлення квитків на іншу особу перед відлітом (зазвичай за 1-2 дні до вильоту).</p>	<p>Вильоти часто затримують або переносять.</p> <p>Не розповсюджуються акції та розпродажі. Неможливо накопичити милі по чартерах.</p> <p>Часто включені до пакетного туру (але деякі доступні через Skyscanner).</p> <p>Тривалість чартерного туру обмежена</p>
---	--

Рис. 1.2.4. Переваги та недоліки чартерних рейсів [37].

Після авіатранспорту, найпопулярнішим видом транспорту для перевезення пасажирів та великих вантажів на середні та дальні відстані є залізничний транспорт. Залізниця відповідає потребам різних категорій туристів, починаючи від індивідуальних подорожей до організації масових туристичних груп, як на регулярних, так і на чартерних поїздах, а також спеціальних туристично-екскурсійних поїздах для місцевих та дальніх маршрутів. Цей вид транспорту характеризується регулярним рухом протягом усього року, великою швидкістю та відносно низькими витратами на перевезення. Але при низькій концентрації пасажирських та вантажних потоків виявляється менш ефективним.

У минулому англійський пастор Томас Кук, який вважається початківцем сучасного туристичного руху, організував перший туристичний поїздовий маршрут з Ліверпуля до Лондона. Поїздка коштувала один шилінг і обслуговувалася 570 особами, що було тоді неможливо здійснити іншими транспортними засобами. Залізничний транспорт поділяється на категорії в залежності від швидкості руху, такі як швидкісні, пасажирські, та їх класи (загальний, плацкартний, м'який, спальний вагони).

Залізничний транспорт включає в себе значний потенціал для розвитку залізничного туризму, оскільки він охоплює практично всі цікаві географічні та

історичні об'єкти для туристів. Туристичний залізничний транспорт включає поїздки різної тривалості - від одноденних до багатоденних, що розрізняються за цілями і тривалістю маршруту.

В залежності від швидкості, залізничний транспорт поділяють на швидкісні та пасажирські поїзди, що рухаються на різних відстанях: дальні - понад 700 км, місцеві - від 150 до 700 км та приміські - до 150 км. У Європі прийнято таку класифікацію поїздів: TD - міжконтинентальний експрес, JC - міжнародний експрес, JCL - швидкісний суперекспрес, TEE - фірмовий експрес, EC - швидкісний експрес.

Якість обслуговування в залізничному транспорті залежить від типу поїзда (поштовий, пасажирський, швидкий, фірмовий) та класу місць (загальний, плацкартний, м'який, спальний вагони).

Більшість країн мають розвинену мережу залізниць, які охоплюють практично всі географічно та історично цікаві для туристичного освоєння райони. Це створює значний потенціал для росту та розвитку популярності залізничного туризму. Під залізничним туризмом розуміється подорож особами по залізниці на спеціалізованому транспортному засобі тривалістю від 24 годин до одного року або менше 24 годин, але з ночівлею, відповідно до різних цілей, таких як відпочинок, освітній, професійний, релігійний та інші, не пов'язані з оплачуваною діяльністю. Окрім транспортування, залізниця також використовується для розважальних цілей, наприклад, "поїздки під паром" на ретропоїздах у національних парках, що стали популярними серед туристів, що подорожують по швидкісних та сучасних магістралях.

Стандартні подорожі залізницею можна розділити на три категорії: одноденні, короткострокові (2-3 дні) та тривалі (починаючи з 5 днів і більше).

Одноденна поїздка починається вранці і закінчується цього ж вечора. По дорозі туристи перебувають у вагоні-ресторані там вони можуть не тільки поїсти, а й дивитися виступи естрадних та циркових артистів. Туристів ведуть на конкретні станції, де для них готують спеціальні програми. Це може бути екскурсійна поїздка або пікнік на природі.

Під час дво- або триденної поїздки на поїзді пасажери живуть в різних вагонах. Маршрут традиційно розроблений таким чином, щоб вночі, коли всі сплять, поїзд був у дорозі. Вдень туристи зайняті різними екскурсіями.

Багатоденний тур передбачає різноманітні розклади руху поїздів. В залежності від маршруту та плану туру, пасажери часто вирушають у дорогу вдень. Для збереження комфорту пасажирів, туристичні поїзди працюють безперервно протягом півтора днів між двома пунктами подорожі.

Груповий переїзд туристів до об'єктів туристичного інтересу без проживання, харчування та інших послуг здійснюється за лінійним маршрутом через різні способи: використання вагонів без надання проживання, харчування та послуг, звичайні міжміські або місцеві поїзди, а також фіксований розклад руху, призначений на період, коли подаються заявки на подорожі в туристичну агенцію.

Під час кругових або радіальних подорожей, міжміські залізничні вокзали надають туристичні послуги або доступ до об'єктів, що цікавлять мандрівників на проміжних пунктах. Щодо кругових або радіальних маршрутів, туристи використовують автомобільний транспорт через його мобільність, доступні тарифи, можливість перевезення багажу та зупинок під час мандрівок.

Недоліки цього виду транспорту включають невелику кількість пасажирів та обмежену швидкість, забруднення довкілля від продуктів згорання палива, низький рівень комфорту під час тривалих поїздок, високий рівень аварійності та інші. Автобусні подорожі вважаються новим напрямком в індустрії туризму, який почав активно розвиватися з 70-х років ХХ століття. У Європі спостерігається конкуренція між залізничними і автобусними перевізниками.

На сучасному етапі подорожі автобусом стали економічно досяжним туристичним напрямком, який має масовий характер. Цей вид туризму продовжує активно розвиватися. Найпопулярнішими є одноденні автобусні екскурсії, що зазвичай охоплюють два-три дні і направлені на вивчення європейських міст з пізнавальною метою. Маршрутні тури, тривалістю один-два тижні, є також високо популярними та організовуються до європейських міст з акцентом на екскурсійні моменти. Ці подорожі відбуваються протягом

усього року, незалежно від сезону. Під час планування маршрутів у Європі, туроператорам слід уважно вивчити швидкісні обмеження та інші особливості. Проведення автобусних турів також передбачає оформлення спеціальної страховки, такої як зелена карта (страхування автоцивільної відповідальності на користь третіх осіб під час виникнення збитків застрахованого – International Motor Insurance Card) [40]. Автобусні подорожі організовуються на транспорті, який може бути власністю туристичних компаній або орендованим від незалежних перевізників. Більшість туроператорів вважають за краще використовувати орендовані автобуси. Туроператор укладає договір на оренду автобуса для перевезення пасажирів з туристичними цілями.

За останні роки отримали популярність подорожі з використанням особистого транспорту туристів. Однією з основних особливостей подорожей на власному авто є те, що туристичне підприємство пропонує пакет послуг, який не включає транспортний засіб. Поїздки вихідного дня є найпоширенішими турами в цьому напрямку. Також великим попитом користуються виїзди на природу або до місць відпочинку та подорожі до історичних об'єктів з пізнавальною метою. Розвиток мережі готелів, особливо мотелів, прямо пов'язаний з розвитком автомобільного туризму. Багато розвинених країн відкрили мережу невеликих готелів та кемпінгів вздовж популярних туристичних маршрутів для туристів, які подорожують на власному автомобілі [38].

Водний транспорт відстає за популярністю після автомобільного. У пасажирських перевезеннях річкові судна складають лише невелику частку, оскільки їхня звичайна швидкість досягає 20-30 кілометрів на годину, що робить їх менш конкурентоспроможними порівняно з швидкими автобусами та потягами. Застосування підводних крил і повітряних подушок може підняти швидкість суден до 80 кілометрів на годину, але це призводить до значних витрат палива. Останнім часом на річці з'являється все більше кораблів на повітряних подушках для пасажирських перевезень. Ці судна SVP мають характеристики земноводних і не потребують спеціальних причалів [21]. Під час весняного бездоріжжя вони стають єдиним транспортним засобом для

перевезення людей і товарів з одного узбережжя на інше. Залежно від акваторії, де використовується цей вид транспорту, розрізняють річковий та морський. Річковий транспорт, також відомий як ОВТ (внутрішній водний транспорт), охоплює судна, що перевозять вантажі та пасажирів внутрішніми водними шляхами, такими як річки, канали, водосховища та озера.

Особистий водний транспорт набуває популярності і використовується для різних цілей, таких як риболовля, туризм, відпочинок і різноманітні заходи. Човни та катери використовуються для відпочинку і туризму, а любителі риболовлі користуються надувними човнами. Яхти використовуються для організації заходів. Також для далеких туристичних подорожей по річках використовують транспортні та туристичні човни.

Водний туризм набуває все більшої популярності. Подорожі туристів по водних просторах морів і річок регулюються міжнародними конвенціями, такими як Афінська конвенція про перевезення морем пасажирів і багажу (1974 р.) та Міжнародна конвенція про уніфікацію деяких правил при перевезенні морем пасажирів та їх багажу (1967 р.). Згідно з цими документами, міжнародним транспортом вважається той, коли точка відправлення і призначення розташовані у різних державах або на території однієї держави з проміжним портом у іншій.

Основні форми водних подорожей включають морські та річкові круїзи, які поєднують відпочинок з відвідуванням країн, міст, історичних та культурно-туристичних об'єктів. Найбільш популярні райони для морських круїзів включають Карибський басейн, Середземномор'я, Західне узбережжя США, Північну Європу та Азію.

Останнім часом круїзні компанії звертають увагу на розвиток нових морських маршрутів в Японії, Австралії та Новій Зеландії, спрямовуючи зусилля на задоволення зростаючого попиту туристів.

На сьогоднішній день на світовому круїзному ринку діють 162 пасажирських судна загальною місткістю близько 13 297 пасажирських місць, при цьому щорічно кількість пасажирів досягає 6 мільйонів осіб [34].

Водні екскурсійні тури мають переваги та недоліки, які представлені на рис. 1.2.5.

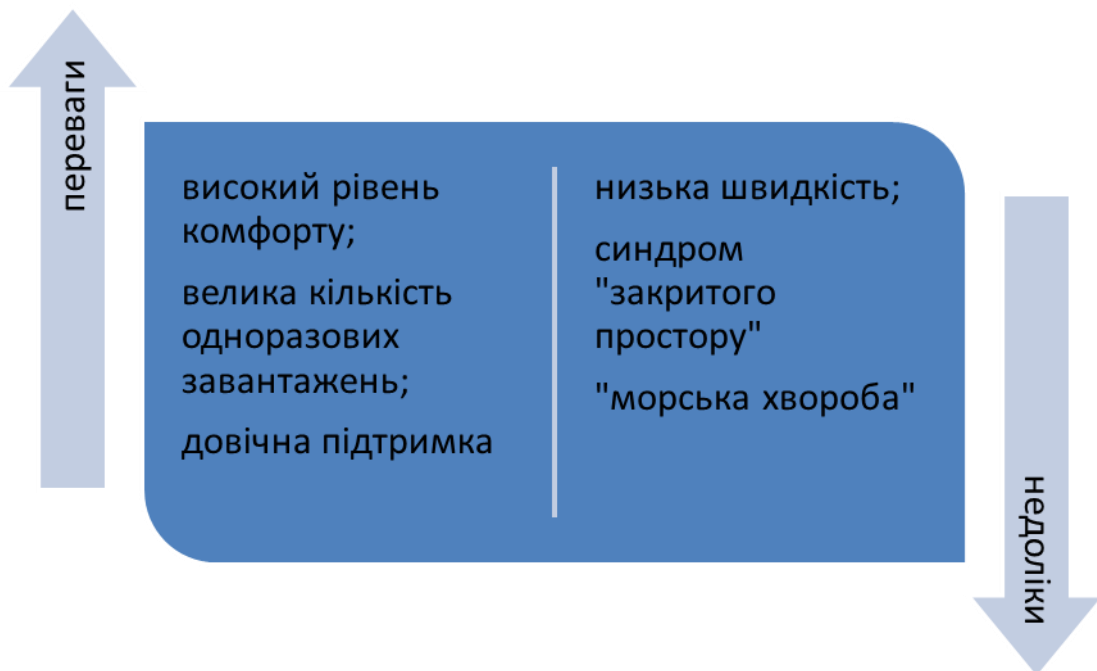

Рис. 1.2.5. «Переваги та недоліки» водних екскурсійних турів

Водний транспорт розподіляється на підводні (зокрема, екскурсійні підводні човни) та надводні засоби (теплоходи, круїзні судна, морські пороми, прогулянкові судна, яхти). За рівнем комфорту вони класифікуються як стандартні, першокласні, престижні та суперлюкс.

Круїзи поділяються за ціною на:

1. Економічні круїзи;
2. Класичні круїзи, що переважають на міжнародному рівні;
3. Преміум-круїзи зі спрямованістю на вибагливих клієнтів, які мають підвищені вимоги до сервісу;
4. Круїзи-люкс та ексклюзивні, що представлені для вельмож та високопосадових осіб і мають тенденцію до екзотичних напрямків.

Основні переваги водного транспорту, таких як морського та річкового, включають високий рівень комфорту, можливість реалізації різних видів туризму (пізнавальний, бізнес-туризм, рекреаційний тощо) та повний комплекс життєзабезпечення на борту круїзного лайнера.

Типові особливості, що роблять круїзи вигідними порівняно з іншими видами подорожей, включають: високий рівень комфорту та обслуговування,

можливість досягнення різних цілей подорожі, як відпочинок та активний відпочинок, так і пізнавальні екскурсії у портах та організація бізнес-подій, таких як семінари, презентації або майстер-класи. Круїзні лайнери забезпечують повний комплекс послуг, включаючи проживання, харчування та дозвілля.

Основні переваги водного транспорту, таких як морського та річкового, включають високий рівень комфорту, великий обсяг одноразової завантаження, різноманітність можливостей для різних видів туризму (включаючи пізнавальний, бізнес-туризм, навчальний, шопінг туризм тощо), повноцінний відпочинок та повний комплекс життєзабезпечення.

Після проведення аналізу стає очевидним, що кожен з вищезгаданих видів транспорту має свої унікальні особливості, переваги та обмеження. Залізничний транспорт виявляється найбільш ефективним для перевезення пасажирів і великих об'ємів вантажів на середні та дальні відстані.

Авіаперевезення в туризмі грають важливу роль, як швидкий та комфортний спосіб подорожувати між країнами. Сервіс на літаках більш привабливий, а авіакомпанії стимулюють туристичні агентства, виплачуючи їм відсотки за привернення більшої кількості пасажирів на авіарейси.

Кожен тип транспорту має свої переваги, наприклад, автомобільний транспорт відзначається мобільністю, доступними цінами та можливістю перевезення багажу. У наступних розділах буде розглянуто світовий досвід використання різних транспортних систем.

1.3 Досвід використання різних транспортних систем у сфері надання туристичних послуг.

В сучасній економіці багатьох країн головним рушійним силою стала індустрія туризму, яка набула значного розвитку останнім часом. Туристичний продукт, який ця індустрія пропонує, включає широкий спектр різноманітних послуг та товарів, що користуються попитом під час подорожей. Транспортні послуги, що становлять значну частину туристичного продукту, мають ключовий вплив на його якість та сприйняття. Туристів перевозять різними

видами транспорту, включаючи наземний, повітряний та водний. Також, важливо відзначити, що пандемія COVID-19 суттєво вплинула на транспортну систему. Багато країн ввели обмеження на використання транспорту лише у випадках крайньої необхідності, що призвело до різкого зменшення пасажиропотоку та послуг.

Надання послуг при зменшеній кількості пасажирів, які оплачують проїзд, спричинило серйозні фінансові втрати. Для захисту здоров'я пасажирів були введені заходи безпеки, такі як обов'язкове носіння масок та розташування пасажирів з мінімальним контактом, а також проведення вентиляції та дезінфекції.

Вибір різних видів транспорту для туристичних перевезень визначається географічним розташуванням, кліматичними умовами, рівнем розвитку економіки країни, національними традиціями, соціальним статусом та рівнем життя людей, а також іншими факторами. Тому кожен вид транспорту має свої особливості, які можуть виявлятися в різних країнах світу. Наприклад, автотуризм почав розвиватися ще в ХХ столітті, особливо в Сполучених Штатах Америки. Подорожувати по Північній Америці краще на особистому або орендованому автомобілі. У більшості штатів немає потреби у міжнародних правах, достатньо лише водійського посвідчення зразка СНД. Таким чином, для туриста всі дороги відкриті, навіть якщо він користується орендованим автомобілем. Не можна оминути увагою якість доріг, оскільки великі магістралі будуються за державними програмами з величезними фінансовими витратами [41].

У США швидкісні поїзди є малорозповсюдженими. Середня швидкість руху вагона тут рідко перевищує 80 км/год. При цьому, якщо мова йде про подорож зі штату в штат, залізничний квиток за вартістю зазвичай не дешевший за авіаційний. Авіаквитки, у свою чергу, зазвичай не продаються за низькими цінами, якщо це не акція. Зараз автотуристи зі всього світу спрямовуються в США, щоб прокататися по маршрутах, прокладених через всю країну, та відвідати такі місця, як Великий Каньйон, Долина смерті, міст "Золоті ворота" у Сан-Франциско і багато інших. Також популярні серед

автотуристів маршрути у Великобританії, яка має численні різні маршрути, включаючи такі пам'ятки, як Біг-Бен, замок Бомаріс, палац Холірудхаус, Стоунхендж, Тауер, а також Шервудський ліс та інші. У Франції приваблюють маршрути, пов'язані з культурою та архітектурою країни, але часто автотуристи поєднують їх з Альпійськими лижними курортами або Блакитним берегом.

Німеччина, як багата країна, дозволяє своїм громадянам подорожувати на власних автомобілях по місту або навіть за межі країни. Тут зареєстровано значно більше офіційних маршрутів, ніж у Франції. Одним із основних питань, що турбує автотуриста перед подорожжю, є стан доріг, і в Європі гарантовано висока якість дорожнього покриття. Багато швидкісних магістралей в Європі мають високу якість, а європейські водії завжди дотримуються правил дорожнього руху.

Проте, плануючи автоподорож по Європі, автотуристи повинні враховувати, що в кожній країні є свої особливості. Їх потрібно дослідити напередодні поїздки: де можна і не можна паркуватися, де вимагається використання паперової віньєтки та забороняється відеореєстратор, в яких містах заборонено в'їзд в історичний центр, а де обов'язково перевіряють наявність жилета зі світловідбиваючими елементами.

Ще одним напрямком в автомобільному туризмі є подорожі в невеликих фургонах або трейлерах, відомі як караванінг. Зовні вони схожі на мікроавтобуси, а всередині мають все необхідне для життя: спальне місце, душову кабінку, газову плиту, холодильник та інше обладнання. Америка вважається родоначальницею цього явища, де з'явилася ідея будинку на колесах. У подальшому цей вид туристичного транспорту оцінили в Європі та виробляють в багатьох країнах. В Німеччині зараз караванінг має велику популярність порівняно з Америкою. Останнім часом автодоми поступово здобувають популярність на пострадянському просторі.

Базова комплектація є стандартною для всіх виробників: кухня, санвузол, спальне місце, зона відпочинку зі столом і диваном. Однак не всі виробники обов'язково включають до базової комплектації такі речі, як телевізор, система опалення та кондиціонування, тепла підлога та інше обладнання.

У Європі та Північній Америці караванінг розвинений найбільше. У США люди часто постійно живуть у мобільних будинках, що дає їм можливість без проблем переїхати в інший штат при зміні місця роботи. У Європі ж це зазвичай спосіб подорожувати та відкривати для себе світ. Останнім часом в Китаї зросло зацікавлення до цього виду подорожей: місцеві виробники виготовляють обладнані автомобілі та створюють мережу кемпінгів.

Караванінг є безпечним і бюджетним способом пересування, особливо для тих, хто цінує спокійний відпочинок та має достатньо вільного часу. Це ідеальний варіант для екологічного туризму, оскільки автодім дозволяє бути ближче до природи, уникаючи популярних та переповнених туристичних маршрутів.

Караванінг чудовий для подорожей усією родиною. Ви можете зупинитися у будь-який час і влаштувати перепочинок біля траси чи річки або скористатися оснащеними кемпінгами. Деякі моделі автодомів вміщують до 7 осіб, та оренда коштує приблизно стільки ж, скільки номер у готелі. На рисунку 1.3.1 наведено кілька видів автобудинків.

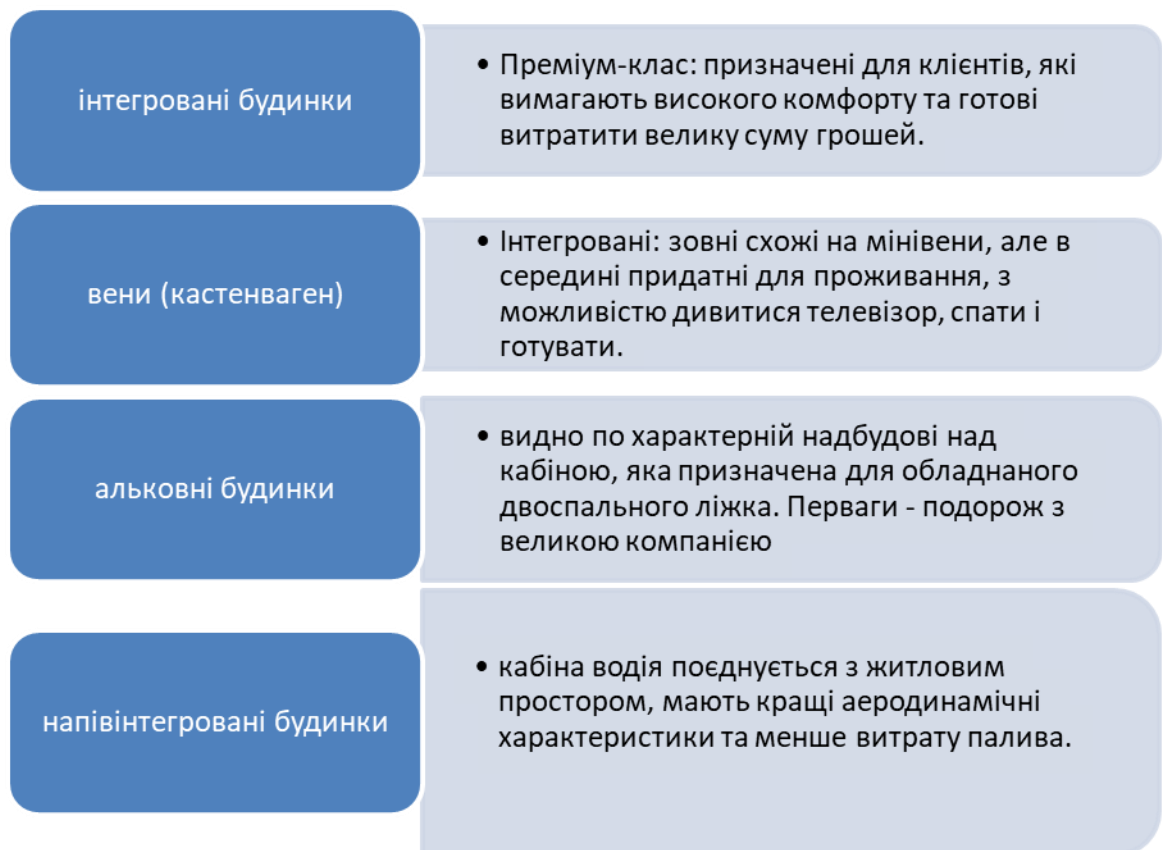

Рис. 1.3.1. Різновиди автобудинків.

Караванінг дає можливість самостійно планувати подорожі відповідно до ваших інтересів, бюджету та ритму. Вам не доведеться залежати від місцевого транспорту чи готельних установ. Це вибір активних людей, які цінують свободу і незалежність. Автодім потребує певного обслуговування: його слід чистити, прибирати, заправляти туалетні касети та робити невеликий ремонт.

Крім караванінгу та автомобільних подорожей, автобусні маршрути також стають популярними, що є відносно новим способом подорожей. Початок їх розвитку можна віднести до 70-х років, коли ірландська компанія "СІЕ" започаткувала перше міжнародне автобусне сполучення Лондон-Дублін-Голуей, яке й досі є одним з найдоступніших видів туризму в Європі. Вплив основного фактора державного туризму, ціни, визначає якість послуг, імідж компанії, що забезпечує туристичний сервіс, та витрати часу.

У 1986 році була заснована рада директорів "EUROLINE", до якої увійшли 33 європейських партнери. Зараз ця мережа обслуговує 250 маршрутів у Європі. З 1992 року в Східній Європі поширюється "європейський шлях". У принципі, в Європі існують три типи автобусних турів: подорожі звичайними автобусами за розкладом руху та визначеними маршрутами; спеціальні рейси, які включають комплекс послуг.

Також у сучасних умовах розвивається ринок європейських річкових круїзів та річкового туризму. Річковий туризм є ідеальним способом дізнатися про Європу. Цей вид туристичного продукту зазнає певних труднощів у завоюванні широкого ринку, основним чином через високі ціни. Однак, незважаючи на це, він успішно зарекомендував себе на європейському туристичному ринку, а попит на нього продовжує зростати. Основними споживачами річкових круїзів є люди похилого віку. Найбільш активно використовують цей вид туризму американці, французи, німці, швейцарці та голландці. Річкові круїзи різняться за протяжністю, тривалістю та тематикою. Зазвичай вони тривають від 7 до 15 днів. Основні річки, де відбуваються круїзи в Європі, це Дунай, Рейн, Сена, Рона, Ельба та Головний Дунайський канал. До Відня можна дістатися через Франкфурт-на-Майні [40].

Крім річкового туризму, залізниця стала одним із способів подорожей, показуючи туристам краєвиди, на які не здатна авіація. Останніми роками потяги у всьому світі знаходяться поза межами транспортного засобу, що просто перевозить пасажирів з пункту А в пункт В. Тому існує кілька туристичних маршрутів на потягах, які користуються популярністю серед подорожуючих.

1. Східний експрес здавна асоціюється з елегантними залізничними подорожами та розкошшю. Його історія почалася у 1889 році, коли Жоржу Нагельмакерсу спалахнула ідея про маршрут з Парижа до Стамбула. Відтоді цей вид транспорту перетворився з трансконтинентального засобу на екскурсію світом. У сучасному світі у Східного експреса існують два маршрути: Париж – Будапешт – Бухарест – Стамбул (6 днів / 5 ночей) і Лондон – Париж – Венеція (2 дні / 1 ніч).

2. Belmond Royal Scotsman, що входить до групи Belmond, це північний аналог Східного Експреса. Це найкращий спосіб відкрити для себе Шотландію, не відмовляючись від комфорту. Тривалість подорожі на цьому потязі може бути від двох до семи ночей, стартує вона в Единбурзі.

3. Andean Explorer в Перу можливо не має найдовшого маршруту - 281 км, але вразить вас захоплюючими видами. Ці 10 годин подорожі проходять серед Анд і завершуються у столиці інків - Мачу-Пікчу.

4. Eastern and Oriental Express в Південно-Східній Азії прокладає шлях із Бангкока до Сінгапуру, демонструючи багатства регіону. Це не просто поїздка, а сухопутний круїз, дозволяючи насолодитися не лише переїздом з точки А в точку Б, але й відвідати найвизначніші місця у Південно-Східній Азії.

5. Tokaido Shinkansen Bullet Train в Японії - це неймовірно швидкий досвід. Цей поїзд, який пройде близько 600 км між Токіо і Осако за дві години, є ідеальним для тих, хто хоче побачити Японію змінюючись стрімко, але без втрати природи.

6. Qing 1 та Qing 2 в Китаї - це відносно нові залізничні маршрути до Лхаси, які з'явилися у 2006 році і проходять через рекордну висоту для

залізниці. З точки зору пасажирів, які пристосовані до висоти 5,068 метрів, потрібні герметичні вагони та система штучного забезпечення киснем.

7. Rovos Rail в Африці - це поїздки через залишкові великі ділянки залізниць, що побудовані під час колонізації Африки. Він пропонує кілька маршрутів, зокрема від Кейптауна до водоспаду Вікторії.

8. Glacier Express в Швейцарії - це один з найвідоміших європейських туристичних потягів. Цей маршрут вздовж Альп, який об'єднує Церматт і Давос, вважається одним з наймальовничіших у світі.

9. Maharaja Express в Індії - це розкішний поїзд, який подорожує різними частинами Індії. Його маршрути, які можуть тривати від 4 до 8 днів, вважаються справжніми сухопутними круїзами по найвизначніших місцях країни.

Подорожі залізницею належать до популярних видів відпочинку за кордоном, і їх великі прихильники це німці, англійці і швейцарці. У той час, коли британці та швейцарці віддають перевагу подорожам власною країною, німці відвідали усю Європу, а також досягли росії та Америки. Особливим шармом серед німецьких туристів є подорожі на паровозах. Мережа європейських залізниць складає понад 240 000 км [34]. Для мандрівок по Європі вигідно використовувати проїзний квиток: оплативши один раз, ви можете здійснити кілька поїздок без проблем зі зміною планів. Окрім одноразових квитків, у Європі поширені різноманітні види проїзних, які дозволяють необмежено користуватися транспортом протягом певного часу і в межах певного регіону. Залізниці історично відіграють важливу роль у розвитку туристичного руху.

Отже, після проведеного дослідження стало очевидним, що використання різних транспортних систем у світі є дуже різноманітним. Популярність використання таких видів транспорту, як автомобільний, авіаційний, морський та залізничний, визнана широкою аудиторією. Особливий захід відзначається для караванінгу. Туризм в значній мірі залежить від доступності, безпеки, швидкості та комфорту, які забезпечує транспорт під час подорожей. Розуміння основних відносин з транспортними організаціями, правил співпраці з ними

щодо безпеки туристів, обслуговування та використання різних знижок і привілеїв при придбанні транспортних послуг є ключовим для туристів та організаторів подорожей. Розвиток туризму стримується тим, що транспортні системи у деяких країнах не відповідають світовим стандартам за комфортом, ефективністю та безпекою, тоді як транспортні проекти спрямовані на будівництво нових аеропортів, автомобільних і залізничних доріг, що потребують великих інвестицій і часу для реалізації.

Висновки до розділу 1

Проведення аналізу теоретичних засад використання різних транспортних систем для надання туристичних послуг дозволяє зробити такі висновки:

1. Транспортні послуги виступають як один із ключових компонентів у сфері туризму, у туристичних витратах становлять від 40% до 60%. Різноманітні види транспорту використовуються для організації подорожей, причому авіаційний транспорт займає основну частку серед усіх видів. Основні види транспорту включають автомобільний, морський, авіаційний, залізничний та річковий.

2. Визначено ключові види транспорту загального користування, які використовуються у туризмі: залізничний, повітряний, водний (морський і річковий), автомобільний. Розглянуто особливості кожного з них при наданні транспортних послуг для туристів.

3. Проаналізовано світовий досвід використання різних транспортних систем для організації та реалізації туристичних послуг, зокрема в Сполучених Штатах, Німеччині, Швейцарії, Індії та Японії.

Розділ 2

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

2.1. Огляд особливостей розвитку транспортної системи в Україні

У попередньому розділі було з'ясовано, що туристична транспортна система охоплює залізничний, автомобільний, річковий, морський та повітряний транспорт. Окрім універсальних видів транспорту загального користування, також існує промисловий транспорт, який забезпечує технологічні перевезення для підприємств, будівництва та організацій. Кожна транспортна система має потенціал для вдосконалення та розвитку. Розвиток транспортної системи передбачає зміни в самій системі, спрямовані на покращення. Ці зміни можна розподілити на кількісні (введення нових транспортних засобів, розширення мережі транспорту, створення нових інфраструктурних підприємств і т. д.) та якісні (нові маршрути, модернізація мережі, нові технології у транспортуванні, розвиток інформаційної складової тощо). Потенціал розвитку транспортної системи передбачає здатність її складових елементів (видів транспорту, транспортних підприємств і т. д.) зазнавати змін, які призводять до поліпшення або створення нових властивостей та елементів системи, ураховуючи обмеження, встановлені наявними транспортними ресурсами та економічними умовами [34].

Для подальшого розвитку національної транспортної системи України важливо враховувати загальні тенденції у світовому господарстві, такі як активізація глобалізаційних процесів, формування стабільних регіональних товарних ринків та створення єдиного економічного простору. Ці зовнішні та внутрішні фактори повинні враховуватися при визначенні подальших стратегій розвитку транспортної галузі країни. Аналіз впливу зазначених факторів на потенціал розвитку транспортної системи України дозволив виділити їх у фактори позитивного та негативного впливу, загальну класифікацію яких подано в табл. 2.1.1.

Таблиця 2.1.1.

Чинники впливу розвиток транспортної системи України

Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішні (національні) чинники	
Розміщення на перехресті ключових транспортних маршрутів між Європою та Азією, яке сприяє активному розвитку транспортної інфраструктури. У Європі знаходиться найбільша частка території (5,7%).	Наявність конкурентних транспортних систем у сусідніх країнах.
Морський кордон, що охоплює 1057 км чорноморського та 298 км азовського узбережжя.	
Інфраструктурні	
Існування добре розвиненої транспортної мережі, що охоплює всі види транспорту.	Відставання в розвитку транспортної мережі за якісними показниками порівняно з країнами Європи.
Розвинена портова інфраструктура.	Відсутність власного морського флоту, технічне відставання морських портів, низький рівень контейнеризації.
Розвинена інфраструктура аеропортів, проте існує недостатня кількість аеропортів з міжнародним статусом.	Недостатня кількість аеропортів з міжнародним статусом
Загальноекономічні	
Зростання попиту на транспортні послуги внаслідок активізації зовнішньоторговельної діяльності країни	Низький рівень інвестиційного потенціалу галузі.
Посилення конкуренції на	Висока залежність виробництва та

внутрішньому ринку транспортних послуг, зокрема автомобільного, морського та авіаційного транспорту.	попиту на транспортування від зовнішніх чинників, таких як кризи тощо.
Стратегічна орієнтація на інноваційну модель розвитку національної економіки, зокрема транспортної системи.	Залежність галузі від розвитку взаємопов'язаних галузей, зокрема транспортного машинобудування, та від загальних темпів економічного зростання держави.

Отже, успішність розвитку транспортної системи України залежить від ряду факторів, які відіграють позитивну роль. Ці фактори включають територіальні переваги (вигідне географічне та економічне розташування, наявність морських та сухопутних кордонів), наявність розвинутої транспортної інфраструктури (зокрема, залізничної та портової системи), адекватна нормативно-правова база та ефективні інституції регулювання. Також до позитивних факторів відносять активізацію конкуренції на внутрішньому ринку та зростання зовнішньої торгівлі, а також стратегічну орієнтацію на інноваційність у розвитку економіки та транспортної системи.

Проте існують чинники, що обмежують потенціал розвитку транспортної системи України. Ці чинники включають недостатність якісних змін у розвитку транспортної мережі та засобів порівняно з європейськими країнами, відсутність власного морського флоту, низький рівень контейнеризації у портовому господарстві, обмежену конкурентоспроможність автомобільного та авіаційного транспорту, нечіткий механізм реалізації стратегій розвитку транспортної галузі та невідповідність нормативно-правової бази європейським стандартам. Додатковими чинниками є низький рівень інвестиційної привабливості галузі, висока залежність транспорту від динаміки виробництва та загальних темпів економічного росту країни, а також посилення конкурентного тиску за вантажопотоки з боку інших транзитних держав.

Наразі на території України діє шість основних залізничних мереж, які є частиною державного департаменту "Укрзалізниця": Південно-Західна,

Донецька, Придніпровська, Південна, Львівська та Одеська. Україна функціонує як транзитний транспортний хаб, що сполучає країни Європи, Азії та Америки. Найбільш розвинена мережа залізничних магістралей простягається через Придніпров'я, правобережний лісостеп та західні області України. Серед внутрішньодержавних залізниць найбільшої важливості є маршрути Київ – Харків, Київ – Львів, Київ – Одеса, Харків – Севастополь [37].

Туристи, які подорожують на відстані від 500 до 1000 км, часто вибирають залізничний транспорт. Це, насамперед, маршрути до країн, з якими активно співпрацюємо в туристичному вимірі, таких як: Росія, Білорусь, країни Балтії, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія, Сербія, Болгарія, Молдова. Однак використання залізничного транспорту для подорожей до Східної Європи часто обмежується різницею у ширині колії між українськими та європейськими залізницями. На спеціалізованих станціях і пунктах пересадки вагонів на вузькоколійку здійснюється їх конвертація, але це призводить до затримок в дорозі, що стає основною перешкодою для використання залізничного транспорту в сфері туризму."

Морська інфраструктура України складає частину морської інфраструктури Азовсько-Чорноморського басейну, області, яка оточена шістьма державами. Ця інфраструктура, що знаходиться у причорноморських країнах, є ключовою складовою міжнародних транспортних маршрутів в Азовсько-Чорноморському та Чорноморсько-Каспійському регіонах. Отже, її розвиток не може бути відокремленим від інтеграції в систему міжнародних транспортних маршрутів [27].

Україна є частиною Пан-Європейського транспортного коридору, який охоплює такі країни-учасники, як Австрія, Угорщина, Югославія, Болгарія, Румунія, Молдова та Україна. У Чорноморському та Азовському басейнах, а також у дельті Дунаю, функціонує 13 морських портів [28]. Україна співпрацює з країнами Чорноморського регіону через розвинені морські лінії та паромні переправи, такі як Іллічівськ-Варна, Іллічівськ-Поті, Одеса-Хайфа.

Економічні зв'язки України з іншими країнами підтримуються через переправи Дунаєм та шляхом виходу України до Північного моря через канал

Дунай-Майн-Рейн. Ці можливості мають бути використані Україною для сприяння розвитку річкового круїзного туризму.

Річковий транспорт в Україні, на жаль, не лише не розвивається, майже не використовується та зазнає відкритого занепаду. Хоча Україна має декілька головних річкових портів, таких як Київ, Кременчук, Дніпро, Запоріжжя, Нікополь, Херсон, Ізмаїл, Рені, лише дві області країни (Одеська та Київська) проводять міжнародні річкові пасажирські перевезення. Проте, проведений аналіз свідчить про застарілу матеріально-технічну базу і значний ступінь зносу суден, що значно гальмує розвиток цієї галузі [36].

Однією з невід'ємних умов для нормального функціонування транспортної інфраструктури та підвищення попиту на пасажирські перевезення в Україні є стабільна робота авіаційного транспорту. В Україні пасажирські авіаперевезення здійснюються Державною національною авіакомпанією "Авіалінії України" та рядом інших авіакомпаній, таких як "Аеросвіт", "Міжнародні Авіалінії України", "Українсько-94 середземноморські авіалінії", "Авіаційна компанія "Роза Вітрів", "Авіалінії Віз Ейр Україна", "Київські авіалінії" [32]. У 2020-2021 роках у країні було до 20 аеропортів, з яких 2/3 потребують реконструкції та серйозного модернізації. Міністерство інфраструктури планує відродити всі 50 аеропортів до 2030 року, що сприятиме підвищенню рівня розвитку туристичної галузі [11].

Доступна мережа прямих та транзитних авіаційних маршрутів дуже різноманітна. Головний авіаційний транзит через Україну забезпечується переважно через вузловий аеропорт "Бориспіль" [11]. Розвиток транспортної інфраструктури у сфері туризму має стати активним та ефективним засобом для покращення галузі туризму та сприяння економічному зростанню країни. Аналіз свідчить про значний потенціал в Україні як у важливому транспортному зв'язку між сходом та заходом, так і в економічному рості через ближчі зв'язки з Європою. Спрощення візового режиму та відкриття повітряних просторів стимулюють конкуренцію між авіалініями, зниження вартості перельотів і збільшення попиту на авіаперевезення. Експерти вбачають перспективи в українському внутрішньому туризмі: багато тих, хто не може або

боїться відпочинку за кордоном, готові звернутися до вітчизняних курортів. Можливо, саме це стане дійсністю [12 – 13].

На жаль, сьогодні мережа автомобільних доріг не відповідає багатьом європейським стандартам. Недоліки спостерігаються в швидкості руху, наявності комплексних сервісних пунктів, технічній та медичній допомозі, оснащеності телекомунікаційними засобами [14].

Автомобільний транспорт в основному використовується для перевезення вантажів та пасажирів на короткі та середні відстані. Україна має загальну довжину доріг понад 9000 кілометрів, майже всі з твердим покриттям. Благоприятна рівнинна місцевість дозволяє рівномірно розвивати дорожню мережу по всій країні. Найважливіші шосе-магістралі відповідають високим показникам пропускної здатності та швидкості. Серед них є шосе з декількома смугами руху в обох напрямках, які не перетинають інші дороги такого ж рівня. Проте довжина українських доріг значно менша, ніж в багатьох європейських країнах. Низька якість автомобільних доріг та послуг створює проблеми інтеграції української транспортної мережі у європейську систему [14].

Транспортними вузлами значного розміру є Київ, Харків, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Умань та Львів. Значення автомобільного транспорту у перевезеннях на великі відстані та в міжнародних зв'язках зростає. Основні маршрути виходу з України включають автошляхи з Ковеля, Львова, Одеси, Ізмаїла, Ужгорода, Чернівців, Маріуполя, Харкова, Сум, Глухова, та Чернігова [37]. У майбутньому транспортна мережа все більше інтегруватиметься у високорозвинуту європейську систему комунікацій. Зокрема, планується будівництво трансєвропейської автостради Київ – Мадрид.

Всі види транспорту (див. табл. 2.1.2) та усі елементи транспортного процесу взаємодіють на рівнях національному, міжнародному, міжконтинентальному та глобальному, утворюючи світову транспортну інфраструктуру.

Таблиця 2.1.2.

Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту за 2020 рік [11]

Вид транспорту	Кількість туристів, млн
----------------	-------------------------

Залізничний	68,3
Морський	0,3
Автомобільний (автобуси)	1083,9
Авіаційний	4,8

2020 рік відіграв значну роль у перетворенні звичайного способу життя людей. Це найбільш складний і змішаний період у світовій історії, який відзначився низкою негативних подій. Від загострення геополітичних конфліктів та природних катаклізмів до глобальної проблеми – пандемії COVID-19 до війни в Україні. Нині немає галузі економіки, яка б unikнула впливу війни. Багато секторів, таких як виробництво, туризм, авіаперевезення та інші види транспорту, постраждали внаслідок війни. Зокрема, авіаперевізники втратили найбільше.

Україна, з іншого боку, має значний транспортний потенціал, який може сприяти її інтеграції у міжнародний економічний простір та збільшенню в'їзного туризму [9]. Проте стан транспортної інфраструктури для туризму в Україні на сьогоднішній день не задовольняє потребам. Більшість об'єктів потребують модернізації та не відповідають вимогам якості обслуговування. Особливо це стосується залізничного та автомобільного транспорту. Проблеми, пов'язані з морським, річковим та повітряним транспортом, виникають через фізичне та моральне старіння транспортних засобів. Цей аналіз показує наявність серйозних проблем, які вимагають великих інвестицій та складних організаційних рішень для вирішення.

Для розвитку туризму та транспортної інфраструктури в Україні необхідно розв'язати наступні головні завдання: налагодити ефективні механізми фінансово-економічного регулювання розвитку сфери туризму; визначити шляхи, форми та методи стимулювання розвитку всієї туристичної інфраструктури; створити ефективну модель інвестиційної політики у галузі туризму, враховуючи соціально-економічні інтереси держави; вдосконалити управління галуззю туризму; забезпечити раціональне використання та відновлення природних та історико-культурних ресурсів; впровадити

екологічні стандарти та допустимі норми освоєння туристичних ресурсів, розробивши механізми їх реалізації та впровадивши їх у практику управління [3]. Щоб укріпити позиції України на світовому ринку, необхідно створити сучасну транспортну інфраструктуру та провести повну перебудову всієї системи транспорту в країні.

Мережі повинні бути швидкими та відповідати міжнародним стандартам, маючи високу якість обслуговування. Вони мають сприяти соціально-економічному розвитку прилеглих територій і одночасно відігравати важливу роль у подальшому розвитку туризму. Загалом, можна зробити висновок, що Україна має великий транспортний потенціал, який може сприяти розвитку транспортної мережі, прискорити інтеграцію країни в міжнародний економічний простір та збільшити потік в'їзного туризму. У наступному розділі буде доцільно провести аналіз діяльності туристичної агенції "Весь світ" та розглянути її як суб'єкт господарювання.

2.2. Аналіз діяльності туристичної агенції «Весь світ» як суб'єкта господарювання

Роль туристичних агенцій у сфері туризму полягає у продажу окремих турових путівок. Туристична агенція "Весь світ" не комплектує окремі складові турів, такі як квитки, готелі, аеропортові послуги та екскурсійні сервіси. І лише у випадках, коли агентство об'єднує різні компоненти від різних постачальників і пропонує путівку у комплексі, воно фактично виконує функцію туроператора, але закон обмежує їх у цьому (пакування).

Туристичне агентство "Весь світ" отримує від 7% до 15% від загальної вартості туру, але зазвичай це коливається від 10% до 12%. Зазвичай агентство перераховує туроператору вартість туру вже після врахування своєї комісії. У деяких випадках туроператор може відшкодувати комісію агентству за певними умовами договору [46].

Турагентства зазвичай мають невелику кількість турагентів, часто це 2-3 людини. Вони продають тури, що включають туроператорські послуги, і згідно з українським законодавством "Про туризм" вони виступають посередниками у

реалізації туристичної продукції туроператорів і інших суб'єктів туризму, а також здійснюють послуги реалізації типових та супутніх продуктів. Тобто, ці організації продають тури, які створюють туроператори, а також можуть придбати туристичні товари у інших турагентств, продати їх клієнтам або виступати посередником між туристами та іншими турагентствами, одержуючи комісійні від останніх [46].

Туристична агенція «Весь світ» діє на підставі виписки від імені фізичної особи-підприємця Косинського Сергія Григоровича та розташована за адресою м. Полтава, вул. Соборна 46.

Діяльність туристичного підприємства, яке аналізується, охоплює наступне:

1. Продаж сформованих туроператором турів (туристичних продуктів).
2. Повне й всебічне презентування можливостей відпочинку та подорожей, охоплюючи всі наявні тури, курорти та туристичні центри.
3. Організація продажу туристичних продуктів.

Туристична агенція "Весь світ" виступає як учасник ринку туристичних послуг, яка займається організацією подорожей, турів та наданням послуг з тимчасового розміщення на основі їх оптового та роздрібного продажу широкому колу споживачів або комерційним клієнтам.

Туристична агенція "Весь світ" співпрацює з численними туроператорами, які активно працюють як на внутрішньому, так і на зовнішньому туристичному ринку України, такими як Coral Trevel, Феєрія мандрів, Pegas Touristik, Туристичний клуб, Join UP!, TEZtour, GTOtrewel, Mouzenidistravel, TUI Україна.

Під час аналізу було виявлено, що Туристична агенція "Весь світ" пропонує широкий спектр послуг, перелічених на рисунку 2.2.1.

Види послуг	<ul style="list-style-type: none"> • пляжний відпочинок на курортах світу: Єгипту, Туреччини, Хорватії, Болгарії, Тунісу, Шрі Ланки, ОАЕ, Таїланду, Чорногорії, Греції, Іспанії, Куби, Марокко, Мексики та ін.
-------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • відпочинок в Україні на пляжах Чорного та Азовського морів; • екскурсійні тури по Україні: тури вихідного дня, подієві тури,-одноденні, тури під замовлення; • лікування та оздоровлення в Україні (Закарпаття, Моршин, Трускавець, Миргород) та за кордоном: Йорданія, Ізраїль, Чехія, Угорщина; • гірськолижні курорти України та світу; • екскурсійні тури для школярів (під замовлення); • круїзи; • візова підтримка; • авіаквитки.
--	---

Рис.2.2.1 Види послуг ТА «Весь світ»

Основною метою ТА "Весь світ" є розвиток виробничої діяльності, підвищення якості створення та продажу турів і туристичної продукції, отримання прибутку від інвестованого капіталу у сферу туризму, а також надання різноманітних послуг у цій галузі всім клієнтам, які не суперечать чинному законодавству України.

Під час аналізу ТА "Весь світ" як учасника ринку можна виділити основні переваги:

- Пропозиція подорожей в будь-якому напрямку.
- Співпраця тільки з надійними партнерами, такими як туроператори, готелі, ресторани, транспортні компанії, фінансові та страхові установи, візові центри тощо.
- Постійний зв'язок з клієнтами 24/7, навіть якщо вони перебувають за кордоном.
- Пропозиція страхування від невиїзду у подорож клієнтам.
- Пропозиція кращих послуг та акційних знижок.
- Надання можливості оплати вартості туристичних послуг у розстрочку.

У ході аналізу виявлено, що надання послуг клієнтам не обмежується лише продажем, але також включає надання рекомендацій, особливо для тих клієнтів, які раніше користувалися послугами агенції та хочуть продовжувати

співпрацю у майбутньому. Це сприяє формуванню надійного іміджу, на який можна розраховувати. Працівники агенції працюють на замовлення, використовуючи клієнтоорієнтований підхід, спрямований на створення комфортного середовища для клієнта і встановлення контакту з ним.

При замовленні групової екскурсії або туру всередині країни, обговорюють загальний бюджет (з урахуванням потреб професійних комітетів, які фінансують тур і додаткових внесків від окремих клієнтів), точну кількість учасників туру, оскільки це впливає на вартість однієї путівки. Також розглядаються додаткові послуги, такі як організація харчування, рівень розміщення, додаткові екскурсії, оренда спорядження для подорожей та інше. При обслуговуванні виїзного туру фаза оформлення правовідносин стає більш обширною. На цьому етапі співробітники ТА "Весь світ" готують всі необхідні документи:

- заявку на бронювання туру;
- договір з туристом на туристичне обслуговування;
- підтвердження туроператора щодо заброньованого туру;
- страховий поліс у разі страхування);
- платіжні документи, що підтверджують внесення споживачем до каси турагента вартості туру, обумовленого договором між ним і турагентом;
- документи, які підтверджують оплату туроператору вартості послуг згідно угоди між турфірмами..

Крім цього, ТА "Весь світ" пропонує послуги щодо оформлення закордонних паспортів та віз. Співробітники компанії мають позитивне ставлення до роботи, що впливає на загальне сприйняття підприємства та сприяє заявкам на бронювання турів.

Також, керівник ТА "Весь світ" прагне до співробітництва та взаєморозуміння зі своїми працівниками, пильнує за психологічним кліматом у колективі, підвищує рівень мотивації через матеріальні стимули, системи просування по службі та надання різних привілеїв.

Важливим аспектом життєздатності ТА "Весь світ" є добре організоване управління, що базується на сучасних досягненнях управління. Кожна господарська структура, незалежно від розміру та діяльності, є складною системою зі своєю структурою та функціями, в межах яких окремі організаційні елементи та функції відокремлюються залежно від потреб господарських завдань. Ефективність організаційної структури визначається здатністю до швидкого досягнення фінансових результатів та можливістю реалізації стратегії розвитку.

Туристичне агентство "Весь світ" є невеликим підприємством, яке не потребує додаткових програм для ефективного управління та планування. Програмне забезпечення дозволяє безпосередньо взаємодіяти з туроператором у різних режимах, від автономної системи до роботи в реальному часі, що спрощує обробку та зберігання заявок в програмному забезпеченні. Використання онлайн-бронювання дозволяє агенції миттєво контролювати статус заявок, економлячи час і ресурси.

Одним з найефективніших інструментів є електронний каталог, який увібрав в себе функції вибору турів, автоматизації агентств та оформлення замовлень. Його висока ефективність полягає у широкому спектрі інформації, представленої за допомогою різних мультимедійних засобів, таких як тексти, фото, відео та звуки.

В ТА "Весь світ" існують два робочі місця для обробки замовлень, одне з яких працює на системі пошуку та бронювання "IT-tour". Хоча на сайті агентства є модуль пошуку турів, його функціонал не є повністю розвиненим, тому клієнти перенаправляються на сайти інших компаній для оформлення замовлень.

Отже, "Весь світ" є туристичним агентством, яке пропонує різноманітні пакетні тури, а також окремо реалізує продаж авіаквитків та інших послуг. Наступним кроком буде оцінка впливу зовнішніх факторів на його діяльність.

2.3. Оцінка впливу зовнішнього середовища на діяльність ТА «Весь світ».

Аналіз зовнішнього середовища – це процес контролю за зовнішніми факторами, який спрямований на визначення перспективних можливостей та потенційних загроз для безпеки організації. Аналіз зовнішнього середовища дозволяє суб'єктам туристичної діяльності:

- Оцінити конкурентне середовище та власне положення на ринку;
- Виявити сильні й слабкі сторони, проблеми функціонування та розвитку;
- Оцінити вплив зовнішніх факторів на діяльність організації;
- Проаналізувати ресурсну базу організації та її відповідність потребам зовнішнього середовища;
- Розробити стратегії, які забезпечать адекватну реакцію на зміни зовнішнього середовища та підвищать адаптивність організації.

Зовнішнє середовище ТА «Весь світ» складається з мікро- та макросередовища. Мікросередовище (середовище прямого впливу) включає постачальників, персонал туристичної організації, закони та установи державного регулювання, споживачів послуг (туристів), конкурентів та інші фактори, які безпосередньо впливають на операції та самі відчувають прямий вплив на проведені організацією операції.

Макросередовище, яке впливає на підприємство та його мікросередовище, включає природне, демографічне, науково-технічне, економічне, екологічне, політичне та міжнародне середовище.

Серед ключових компонентів найближчого оточення зовнішнього середовища ТА «Весь світ» можна виділити такі: споживачі, конкуренти, партнери та контактні аудиторії.

Конкуренти є підприємствами, що змагаються за більш вигідні умови виробництва та продажу товарів, націлені на отримання максимального прибутку. У сфері туризму, де ринок постійно росте й змінюється, конкуренція надзвичайно висока. У цих умовах компаніям необхідно активно спрямовувати зусилля на задоволення потреб клієнтів, оскільки для тих, хто не враховує цього, майбутнє може бути нестабільним. Саме тому туристична галузь

потребує більшого числа маркетингових професіоналів, які розуміють її глобальні проблеми та можуть реагувати на змінювані потреби споживачів шляхом розробки творчих маркетингових стратегій. Щоб досягти позитивного маркетингового ефекту, важлива є тісна координація маркетингових заходів різних організацій і підприємств.

Для досягнення мети виживання в умовах жорсткої конкуренції та негативних наслідків пандемії коронавірусу ТА «Весь світ» повинна систематично аналізувати аналогічні пропозиції конкурентів і розробляти оптимальні комерційні стратегії для їх реалізації. Ці стратегії повинні враховувати розмір та позицію фірми на ринку.

Напрямок діяльності ТА «Весь світ» безпосередньо залежить від уподобань споживачів, і саме ці уподобання визначають пропозиції туристичних підприємств на ринку. Тому агенція пропонує послуги, що повністю відповідають запитам покупців, гарантуючи собі збереження клієнтів і зростаючий попит на свою продукцію. Саме тому аналіз потреб потенційних покупців є ключовим елементом дослідження туристичного ринку.

Дослідження споживачів, визначення основних мотивів придбання туристичних послуг та аналіз їх споживчої поведінки дають керівникам і фахівцям фірми потужний інструментарій, без якого успішна діяльність на сучасному ринку неможлива. Більшість турфірм потребують партнерів, які надають всі необхідні ресурси для здійснення турпоїздок, включаючи транспорт, харчування та проживання.

Партнерство ТА "Весь світ" займається засобами розміщення, транспортними компаніями, екскурсійними бюро та іншими організаціями, які надають послуги супроводу та інформаційне забезпечення туристів. Це також включає посередницькі туристські компанії, торгові фірми, підприємства громадського харчування та інші.

Контактні аудиторії ТА "Весь світ" складаються з фінансових установ, мас-медіа, громадськості та її власного персоналу. Фінансові установи охоплюють банки, кредитні та страхові компанії, що надають фінансову підтримку угодам туристичних фірм та страхують їх від ризиків. Мас-медіа,

такі як преса, радіо та телебачення, виступають як посередники для туристичних компаній, допомагаючи в формуванні та підтримці позитивного іміджу підприємства, а також залучаючи увагу споживачів до комерційних пропозицій. Громадськість включає спілки споживачів, громадські об'єднання та населення, яке не представлене жодною організованою силою. На рівні держави, міста або округу функціонують різноманітні державні та приватні організації, що виражають широкий спектр інтересів.

У контексті складних соціально-економічних проблем України, що пов'язані з трансформацією її економіки на шляху до створення соціально орієнтованої ринкової економіки, сфера обслуговування має велике значення. Зокрема, більшість туристичних підприємств відносяться до малого бізнесу, що представляє специфічний об'єкт управління.

Тому варто відзначити, що ТА "Весь світ" є представником малих підприємств, які характеризуються рядом конкретних особливостей:

1. Малий масштаб діяльності,
2. Гнучкість,
3. Відносно короткий середній термін існування,
4. Невелика стійкість до зовнішнього впливу,
5. Високий рівень ризику.

Для більш детального аналізу діяльності ТА "Весь світ" ми проведемо SWOT-аналіз (див. таблицю 2.3.1).

Таблиця 2.3.1.

SWOT-аналіз ТА «Весь світ»

Зовнішнє середовище	
Можливості	Загрози
1. Зростання попиту на тури в Україні.	1. Зменшення популярності пакетних турів.
2. Використання нових технологій у сфері інформації.	2. Зміцнення позицій конкурентів.
3. Робота під брендом туроператора.	3. Зменшення комісійних туроператорів.
	4. Суворі умови перетину кордону.
	5. Банкрутство туроператорів.
Внутрішнє середовище	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетентний персонал. 2. Висока якість послуг. 3. Власний веб-сайт. 4. Позитивна репутація. 5. Широкий спектр туристичних продуктів. 6. Продаж турів від надійних туроператорів. 7. Використання дизайн-мислення у продажах. 8. Різноманітні канали реалізації туристичних послуг. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність автоматизованої обробки документів. 2. Недостатня увага до соціальних медіа. 3. Відсутність фрілансерів. 4. Стандартні комісійні ставки.
---	--

Туристична агенція "Весь світ" повинна удосконалити свій веб-сайт та активно просувати його, щоб запобігти спаду попиту на пакетні тури. Також, для уникнення зменшення комісійних винагород, важливо продовжувати співпрацювати тільки з надійними туроператорами, це також стосується загроз банкрутства туроператорів.

У 2020 році туристична агенція "Весь світ" зазнала зменшення обсягів продажів та отримала менший прибуток від туристичних послуг через карантинні обмеження. Однак агенція має можливість збільшити акцент на реалізацію турів по Україні з виїздами з Полтави та Києва.

Загалом, підприємства у сфері туризму піддаються впливу численних зовнішніх факторів, які можуть мати різний вплив як за силою, так і за тривалістю. Тому вивчення їх є обов'язковим для успішної туристичної діяльності (див. рис. 2.3.2).

Політична обстановка у країні і регіоні грає ключову роль у визначенні інших динамічних факторів. Кризи, політичні турбулентності, безробіття, ускладнення туристичних формальностей та стрибки валютних курсів негативно впливають на функціонування туристичних компаній. Міжнародні відносини та візові режими між країнами також мають свій вплив.

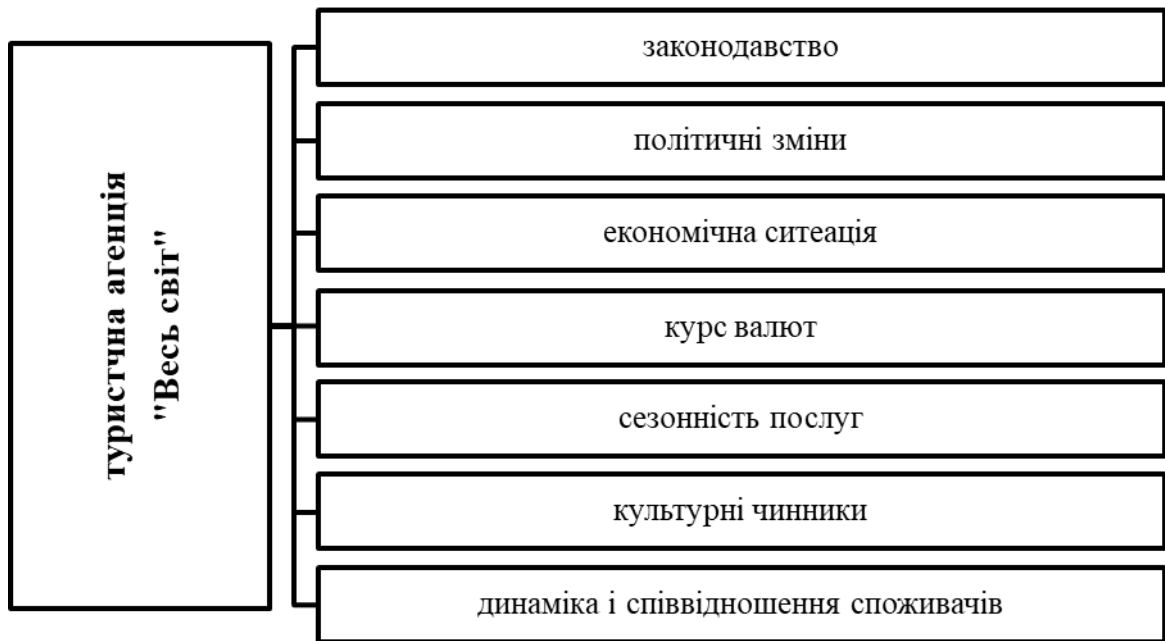

Рис. 2.3.2. Чинники, що впливають на діяльність ТА «Весь світ»

Вплив економічних факторів передусім обумовлений тісною взаємозалежністю економічного розвитку країни, обсягу національного доходу та матеріального благополуччя громадян. Від економічного стану країни та регіону залежить не лише рівень доходів населення, але й розвиток матеріально-технічної бази та інфраструктури туристичних компаній.

Сезонність створює значні труднощі для компаній у сфері туризму, знижуючи прибутковість, ефективність використання основних ресурсів та погіршуючи обслуговування туристів, особливо під час пікового туристичного сезону. Це також призводить до недостатнього завантаження підприємств у міжсезонний період та мобільності кадрів.

Сезонні коливання у туризмі викликають складнощі для розвитку компаній, роблячи різницю між попитом на туристичні послуги та стабільною туристичною пропозицією, що стає причиною проблем в обслуговуванні туристів. Під час місяця з найбільшим туристичним навантаженням виникають труднощі у роботі транспорту, організації харчування, житла та проведення екскурсій. У пік туристичного сезону всі готелі, кемпінги та мотелі можуть бути переповнені, а в період низького попиту залишатися вільними значні

обсяги місць. Таким чином, сезонність вимагає ефективного управління діяльністю туристичних підприємств.

Зміни у демографічній структурі та соціальному становищі населення України впливають на сферу туризму через різноманітні фактори: застаріння населення, зменшення народжуваності, підвищення смертності, збільшення кількості одиноких громадян, зміна віку виходу на пенсію та тенденція до пізніших шлюбів.

Технологічні прогеси, пов'язані з розвитком техніки і технологій, суттєво впливають на розвиток туристичних підприємств, що надає можливості для нових видів послуг, їх реклами та покращення обслуговування клієнтів. Онлайн-бронювання турів постає як показник підвищення якості в цій галузі. Науковий та технічний прогрес сприяє вдосконаленню засобів надання туристичних послуг, таких як готелі, транспортні засоби та екскурсійні бюро.

Отже, туристичні підприємства діють у середовищі, яке впливає на їхню діяльність. Взаємодія між фірмами та середовищем може бути контрольована та неконтрольована. Головна мета підприємства полягає у зниженні впливу неконтрольованих факторів та використанні можливостей для опосередкованого впливу на них.

Отже, діяльність Туристичної агенції "Весь світ" піддавалася впливу численних зовнішніх факторів, і їхні наслідки були різними як за силою, так і за тривалістю. Результати дослідження показали, що економічні та політичні аспекти негативно впливають на функціонування туристичної компанії. У той час, технологічні та соціальні фактори позитивно сприяють розвитку цієї галузі. Дії постачальників послуг становлять значну загрозу для "Весь світ", оскільки погана поведінка хоча б одного з них може пошкодити репутацію компанії. Ще однією важливою групою суб'єктів є покупці туристичних послуг, і загалом їхня поведінка та зростання платоспроможності позитивно впливають на розвиток туристичної діяльності.

Висновки до розділу 2

Потенціал розвитку транспортної системи України визначався позитивним впливом різноманітних чинників:

- Географічні та економічні переваги, які випливають з вигідного розташування країни, включаючи морський та найбільший у Європі сухопутний кордон.
- Розвинена транспортна інфраструктура, особливо залізнична мережа та портовий комплекс.
- Наявність ефективної нормативно-правової бази та регулюючих інститутів.
- Загальна економічна динаміка, включаючи зміцнення конкуренції на внутрішньому ринку транспортних послуг, активізацію зовнішньоторговельних операцій та орієнтацію на інноваційні моделі розвитку національної економіки, зокрема транспортної системи.

Саме транспортні засоби перевезення виявляються ключовим елементом туристичного потоку як з-за кордону, так і в межах України для місцевих та іноземних подорожуючих.

Туристична агенція "Весь світ" активно працює на ринку туристичних послуг, організовуючи подорожі, тури та надаючи різноманітні види короткострокового проживання. Вони продають свої послуги як оптовим, так і роздрібним споживачам або комерційним клієнтам. Агенція тісно співпрацює з різними туристичними операторами, які працюють як в Україні, так і за кордоном, зокрема: Coral Travel, Феєрія мандрів, Pegas Touristik, Туристичний клуб, Join UP!, TEZtour, GTOtravel, Mouzenidis Travel, TUI Україна.

"Весь світ" володіє значним досвідом у сфері туризму і займає провідне місце серед подібних агенцій. Завдячуючи співпраці з провідними туроператорами, вони пропонують широкий спектр послуг на найвищому рівні якості. Діяльність агентства повністю зорієнтована на задоволення клієнтів та їх потреб. Вони керуються стандартами обслуговування, які включають такі етапи розвитку відносин із клієнтами: побудову та розвиток відносин (завжди

залишаючись професіоналами незалежно від результату спілкування); зацікавленість у бажаннях клієнтів (максимально розуміючи їхні потреби у відпочинку); розвиток довгострокових відносин (спираючись на якісне обслуговування та позитивні взаємини), які становлять основні складові успішного ведення туристичного бізнесу.

Розділ 3

СТВОРЕННЯ НОВОГО ТУРИСТИЧНОГО МАРШРУТУ

3.1. Розробка нового туристичного маршруту для ТА «Весь світ».

Після аналізу та розгляду попередніх розділів, що стосувалися теоретичних особливостей транспорту та діяльності ТА «Весь світ», можна зазначити, що хоча туристична агенція пропонує подорожі на внутрішньому ринку, більша частина їх програм спрямована на виїзний туризм. Тому пропонувати туристичні маршрути в межах країни, оскільки Україна є привабливою для іноземних та внутрішніх туристів, стає вельми доцільно. Розвиток внутрішнього туризму має велике значення, особливо в сучасних умовах.

У сучасному світі туроператори мають різноманітні можливості для переміщення туристів на великі відстані, користуючись різними видами транспорту та технічними засобами. Однак проблема якісного транспортного обслуговування туристів під час подорожей залишається актуальною, оскільки це потребує уважного врахування безлічі факторів. Враховуючи типи та особливості транспортного обслуговування в туризмі, вважається доцільним використовувати автотранспорт у запропонованому турі для ТА «Весь світ». Автотранспорт широко використовується в туристичній сфері для трансферів, екскурсій, внутрішніх маршрутів автобусами та оренди автомобілів для власного використання у відпочинку. Його переваги включають економічність та доступність для широкого кола населення, при цьому сезонність не має такого великого значення, як у інших видів туристичних подорожей.

Для агенції, яку ми аналізуємо, ми рекомендуємо створити Інстаграм-тури, які в сучасний час є вельми популярними та актуальними на ринку туристичних подорожей. Ці тури, окрім базових послуг (харчування, транспорт та розміщення), включають послугу фотографа, який супроводжує групу по всіх туристичних атракціях. Цей вид туру розрахований на сучасну молодь та на тих, для кого Інстаграм став частиною роботи, а також на тих, хто прагне не

лише відвідати нові місця й відпочити, а й отримати безліч фотографій та нових вражень.

Для ТА «Весь світ» ми пропонуємо новий маршрут під назвою «Красивий Синевир», який зможе задовольняти потреби туристів упродовж усього року. Цей тур поєднує в собі активний відпочинок, екскурсії, красиві краєвиди та ландшафти, відвідування різноманітних місць, популярних в Інстаграм, і випробування безлічі фотографій та відео. Пропонований тур розрахований на 4 дні й 3 ночі для тих туристів, які хочуть відпочити від міського середовища, різнообразити свою сторінку в Instagram естетичними знімками й відкрити для себе нові місця. Вибір точок нового маршруту має велике значення для привабливості туру, задоволення потреб та інтересів туристів і пов'язаний, передусім, з метою подорожі й наявністю туристичних можливостей призначення.

Під час розробки нового туристичного маршруту з орієнтацією на Інстаграм для ТА «Весь світ», було виявлено, що цей тип туру може включати елементи освітніх екскурсій, оскільки сучасний турист виявляє більш високі вимоги до надання туристичних послуг і прагне отримати глибший зміст у своїй подорожі. Вибір наступних місць (див. рисунок 3.1.1) для Інстаграм-туру було здійснено на підставі наявності туристичних можливостей та інфраструктури.

Потенційним туристам буде запропоновано огляд таких Інстаграм-локацій та місць на маршруті, запропонованому для ТА «Весь світ»:

1. Озеро Синевир, розташоване на висоті 989 метрів над рівнем моря, утворилося в котловині між горами Озерна і Сленізор приблизно 10 000 років тому через землетрус. Озеро, площею 5 гектарів, є одним з найбільших водойм у регіоні. Його середня глибина становить 16-17 метрів, місцями досягає 22 метрів. Синевир вважається символом Закарпаття та визначним об'єктом, обов'язковим для відвідування. Це одне з найкрасивіших високогірних озер в Україні та найбільше і найглибше у Карпатах. Його друга назва, "Морське око", відображає його справжній вигляд зверху, що нагадує глибоке синє око, завдяки острову в центрі водойми.

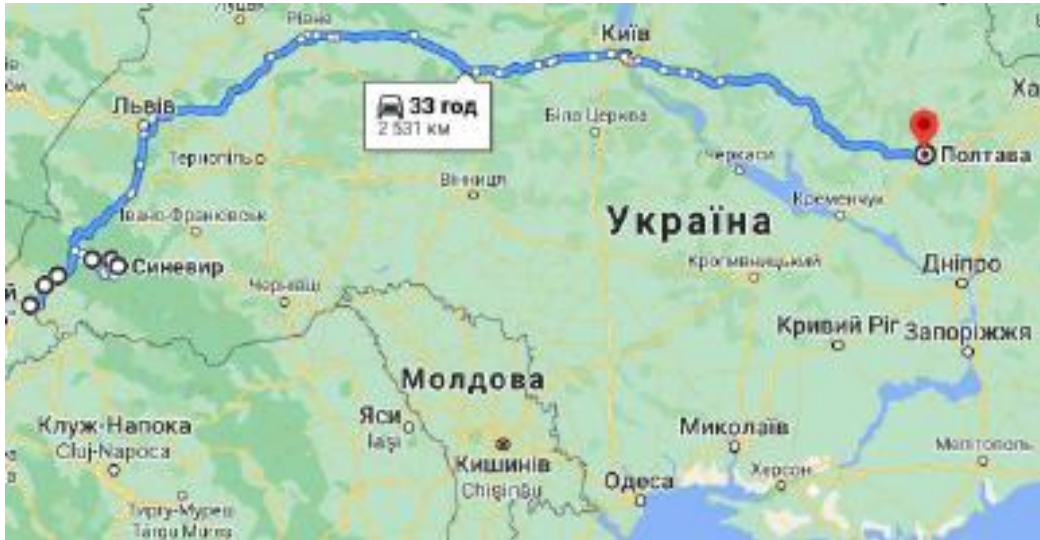

Рис. 3.1.1. Скріншот проїзду на маршруті по заданим пунктам «Полтава – о. Синеvir – Пилипець – водопад Шипіт – Гора Гемба – Замок графа Шенборна – Мукачевський замок Паланок – Термальний комплекс Косино – Полтава».

Непередавана краса оточуючої природи вражає – озеро, узбережжя якого прикрашають скелі та ліси, створює ідеальну обстановку для чудових фотографій. Тут розміщено кілька місць для відпочинку та туристичних стоянок, де будь-який мандрівник знайде відповідні страви національної кухні та розваги. На туристичних базах працюють музиканти та фотографи, а також є сувенірні магазини. Тут можна взяти напрокат плітки для плавання по озеру, або ж влаштувати собі цікаву велосипедну або кінну прогулянку. Недалеко від озера знаходиться канатна дорога.

2. Водоспад Шипот, висота якого досягає близько 14 метрів з величними каскадами, надзвичайно вражає. Тут можна й купатися, але потрібно бути обережним. Також у цьому місці діє двомісний крісельний підйомник, який дозволяє досягти вершини гір для насолоди красивими видами та знімками.

3. Гора Гемба, що розташована недалеко від популярного гірськолижного курорту Пилипець, приваблює не лише своїм розташуванням під самим відомим водоспадом Шипіт. Цілорічно діючий підйомник, згаданий раніше, є одним з найпродовженіших на Закарпатті та дозволяє досягнути вершини за близько 20 хвилин.

4. Палацово-парковий комплекс Шенборнів є важливою пам'яткою Закарпатської області, що збереглася у своєму первісному стані як зовні, так і всередині. Замок пропонує еkleктичний стиль, у якому вплетено різні характери старовинних періодів, таких як романський та готичний. Його унікальність виявляється у наявності 365 вікон (відповідно до днів у році), 52 димоходів (відповідно до тижнів у році), та 12 входів (по кількості місяців у році). Замок розписаний багатими декоративними елементами (барельєфи, флюгери, вітражі), відображаючи родову геральдику графів Шенборнів, а також має баштовий годинник над входом.

5. Середньовічний замок Паланок домінує над містом Мукачево та вважається одним із найпривабливіших об'єктів на Закарпатті. Його давні стіни зберігають багато загадок і легенд. Замок служив центром національного угорського опору в 17-18 століттях, ставши резиденцією правителів Трансільванії. Це місце пов'язане з романтичною історією кохання княгині Ілони Зріні та лідера угорських повстанців Імре Текелі.

6. Косино - популярний термальний курорт Закарпаття в Україні. Комплекс «Термальні води Косино» знаходиться у селі Косонь, приблизно в 38 км від Мукачева та в 22 км від іншого термального курорту Берегово, біля кордону з Угорщиною. У Косино, як і в Берегово, відчувається угорський колорит, який простежується у всьому: в архітектурі, національній кухні, спілкуванні, а також на вивісках кафе та магазинів.

Тип маршруту – комбінований.

Час переміщення 68 год.

Вид транспорту – автобусний.

Сумарна відстань по маршруту – 5062 км.

Розглянувши загальний опис туру, перехід до таблиці 3.1.1 з програмою «Красивий Синевир» та її детальним планом. Туристичний маршрут «Красивий Синевир» розпочинається зі збору групи туристів біля офісу ТА «Весь світ» о 6 годині ранку, де відбувається посадка в автобус. Автобус для туру оснащений регульованими сидіннями, системами кондиціонування та іншими зручностями. Кожні 2-3 години плануються планові зупинки для відпочинку.

Автобус відповідає європейським стандартам безпеки. Далі маршрут пролягає до села Синевир, де учасників туру чекає гостинний двір «Синевир». Після розміщення туристи матимуть можливість скористатися послугами харчування та вільним часом для відпочинку.

Таблиця 3.1.1.

Програма туру «Красивий Синевир»

День 1	
6.00	Виїзд з м. Полтава
19.00	Заселення в готель «Гостинний двір Синевир»
19.30	Вечеря в ресторані
20.00	Вільний час. Сон
День 2	
8.00-9.00	Сніжанок
9.30	Виїзд до о. Синевир
10.00	Прибуття до о.Синевир
12.00	Виїзд до водоспаду Шипіт
14.00	Фотозйомка на фоні каскадів
14.30	Обід у кафе
15.30	Підняття на г. Гемба на підйомнику
16.00	Фотозйомка та вільний час
16.30	Переїзд до замка Графа Шенборна, екскурсія
17.30	Фотозйомка
20.00	Повернення до готелю. Вечеря. Сон
День 3	
9.00-10.00	Сніданок
10.30	Виїзд до Мукачевського замку Паланок
12.00	Екскурсія, фотозйомка, вільний час
13.00	Обід
14.00	Переїзд до Термального комплексу Косино
15.30	Відпочинок у термальних басейнах, відвідування спа-центру,

	фотозйомка
19.00	Повернення до с. Синевир
20.00	Вечеря. Сон
День 4	
6.00	Сніданок
7.00	Виїзд до м.Полтава
13.00	Обід у піцерії «Скоріні»
20.00	Повернення до м.Полтава

На зображенні 3.1.2. представлено перелік основних та додаткових послуг, які доступні на туристичному маршруті.

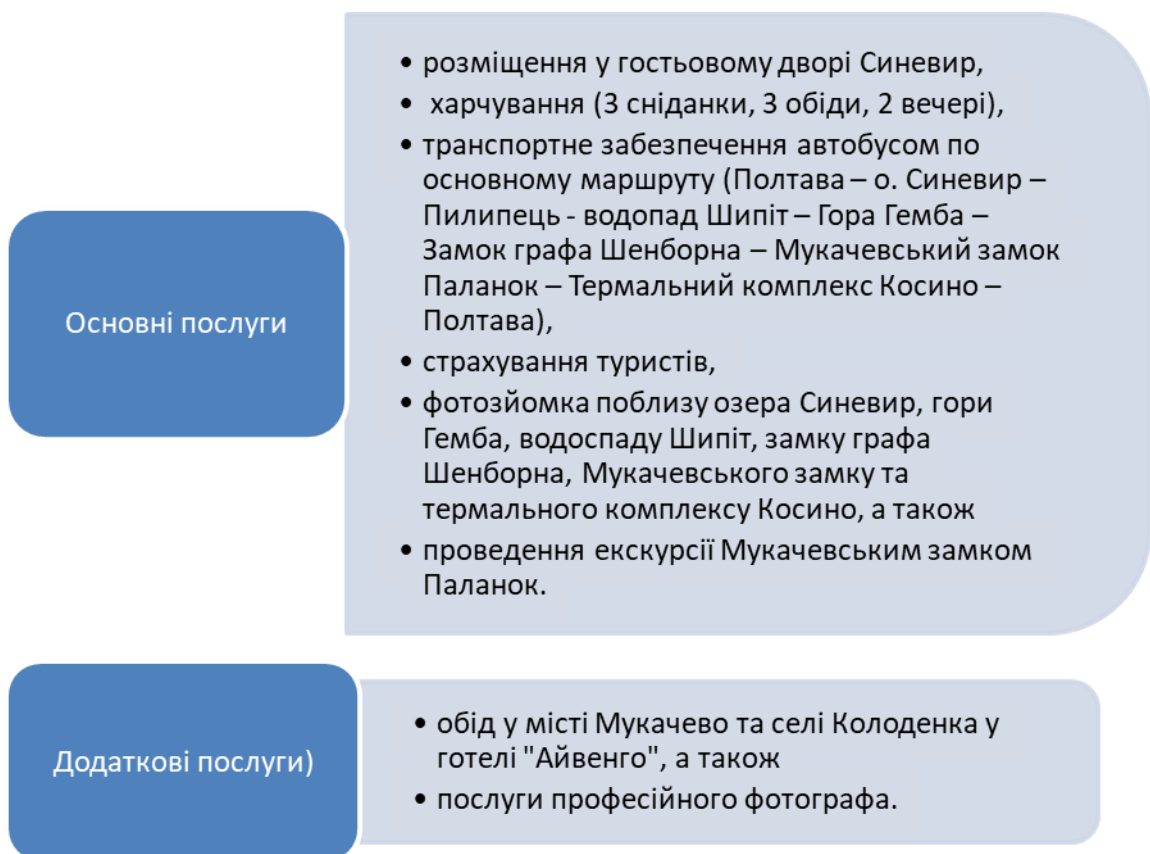

Рис. 3.1.2.Послуги пропоновані туристам у турі «Красивий Синевир».

Після визначення основних та додаткових послуг для нового туру "Красивий Синевир" для турагентства "Весь світ", на рисунку 3.1.3. надано основні характеристики цього маршруту.

Тур "Красивий-Синевир" відноситься до категорії Інста-туру. Це багатоденна подорож тривалістю 4 дні для групового відвідування (15 осіб).

Розміщення під час маршруту передбачається у гостьовому дворі. За своєю організацією цей новий тур є комбінованим та включає як транспортні, так і пішохідні етапи.

Рис. 3.1.3. Ключові показники нового туристичного маршруту "Красивий-Синевир", розробленого для туристичного підприємства ТА "Весь світ".

Цей новий інста-тур "Красивий Синевир" був запропонований і обґрунтований з метою вирішення проблем, що впливають на функціонування туристичного підприємства, а також як альтернативний варіант до виїзного туризму, який вже активно розвивається в рамках цього підприємства. Наступним кроком буде розгляд очікуваного економічного впливу запропонованого туру на діяльність цього підприємства.

3.2 Оцінка економічного впливу від туристичного маршруту «Красивий Синевир» ТА "Весь світ".

У попередньому параграфі ми висунули та обґрунтували новий туристичний маршрут "Красивий Синевир" для ТА "Весь Світ". В сучасних умовах туристичні компанії повинні розглядати потенційну економічну користь від нових туристичних маршрутів. Оцінка цієї економічної вигоди від нових маршрутів включає розрахунок різних фінансових показників:

1. Загальних витрат на створення та втілення туристичного продукту;
2. Сукупної вартості для кожної групи туристів;
3. Ціни реалізації туристичного продукту на одну людину;

4. Прибутку, отриманого туристичним підприємством "Весь Світ" від цього конкретного туру.

Оцінюючи ефективність нового туру, ми здійснимо розрахунок його вартості, ціни продажу та прибутку від реалізації туру, а також проведемо оцінку його економічної ефективності. Вартість туристичного продукту складається з постійних та змінних витрат на організацію маршруту (див. рис. 3.2.1), де постійні витрати - це витрати, які практично не змінюються при зміні обсягу продукції.

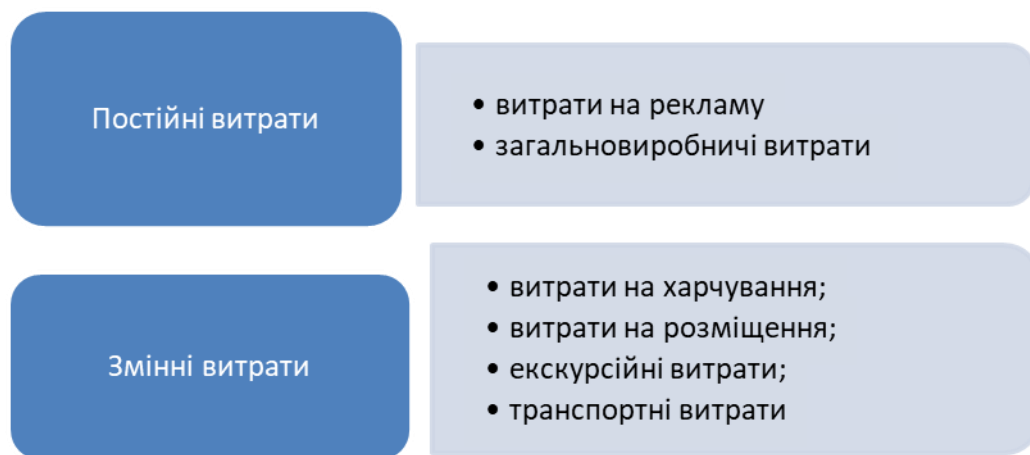

Рис. 3.2.1. Розподіл витрат, пов'язаних з формуванням та підтримкою туристичного маршруту для ТА "Весь Світ".

У контексті змінних витрат мається на увазі ті витрати, що змінюються в залежності від кількості учасників маршруту. Серед цих змінних витрат у турі "Красивий Синевир" ми розглядали витрати на розміщення та харчування (див. таблицю 3.2.1). У цьому турі туристам пропонується розміщення у Гостинному Дворі "Синевир" під час прибуття.

Таблиця 3.2.1.

Огляд витрат на послуги розміщення туристів під час запропонованого туру "Красивий Синевир"

№	Туристичні центри	Вартість проживання з однієї особи за 3 доби, грн.
		Гостинний двір «Синевир»
1	с. Синевир	1350

Весь тур туристи будуть проживати в Гостинному Дворі «Синеvir», який розташований в селі Синеvir. Вартість на одну особу за добу у даному місці розміщення складає 450 грн, а на 15 туристів вартість становить 6750 грн за добу. Так як група туристів із 15 осіб розташовуватиметься на території Гостинного Двору «Синеvir» 3 дні, то вартість проживання складатиме 20250 грн.

Таблиця 3.2.2.

Вартість екскурсійних послуг протягом туру «Красивий Синеvir»

Туристичні центри	Вартість обслуговування на групу туристів, грн.
Замок графів Шенборнів	450
Мукачівський замок Паланок	1500

У табл.3.2.2. подано розрахунок змінних витрат на екскурсійні послуги для двох туристичних центрів, що знаходяться на маршруті. Вартість цих послуг складає: 450 гривень за екскурсію у селі Карпати в замку графів Шенборнів для групи туристів та 1500 гривень за екскурсію до замку Паланок у місті Мукачево для 15 учасників.

Також, у рамках запропонованого маршруту передбачені послуги харчування (див. табл. 3.2.3) на території розміщення.

Таблиця 3.2.3.

Вартість харчування у гостинному дворі «Синеvir»

№	Туристичні центри	Вартість харчування, грн.	
		Сніданок	Вечеря
1	Гостинний двір «Синеvir», с.Синеvir	90	150

Витрати на харчування відрізняються в залежності від місця перебування туристичного пункту під час запропонованого туру. Обіди в Гостинному Дворі в селі Синеvir обійдуться у 135 гривень на особу за один раз. Оскільки туристи

будуть там протягом трьох днів, загальні витрати на харчування для кожного туриста становитимуть 720 гривень.

Обіди в туристичних центрах с. Пилипець, м. Мукачево, с. Стрий оплачуються окремо. Загальна вартість таких обідів складатиме 8750 гривень для групи з 15 осіб.

Таблиця 3.2.4 відображає розрахунок змінних витрат на транспортне обслуговування протягом запропонованого туристичного маршруту.

Таблиця 3.2.4

Вартість перевезення за маршрутом «м.Полтава – с.Синевир – м.Полтава»

№	Вид транспорту	Вартість перевезення за 1 км, грн	Протяжність маршруту, км
1	Мікроавтобус	40 грн/км	2647

Для визначення витрат на транспортування туристів у новому запропонованому маршруті необхідно здійснити обчислення, перемноживши вартість кожного кілометра на загальну відстань запланованого маршруту. У випадку, коли вартість одного кілометра становить 40 гривень, а відстань маршруту складає 2647 кілометри, вартість оренди мікроавтобусу складе: $40 * 2647 = 105\ 880$ гривень, що представляє вартість оренди мікроавтобусу для цього маршруту.

Вартість транспортування залежить від типу використаного транспорту та умов його надання. У зв'язку з переміщеннями між населеними пунктами на відстань 2674 кілометрів, доцільніше використовувати автобусний транспорт, який може належати туристичному підприємству або бути орендованим у транспортної компанії. Оплата оренди може мати два формати: за годину або за кілометр, для даного маршруту вибрано оплату за кілометр.

Таблиця 3.2.5 узагальнює всі витрати за кожною позицією, визначає собівартість туристичного продукту, прибуток, що отримає ТА "Весь Світ", загальні витрати на групу туристів з 15 осіб та вартість реалізації одного туристичного пакету.

Розрахунок вартості «Красивий Синевир»

№	Назва послуги	Вартість за одиницю (грн)	Кількість (од.)	Загальна вартість (грн.)
1	Проживання у гостинному дворі «Синевир»	1350	15	20 250
2	Харчування у гостинному дворі «Синевир»	720	15	10 800
3	Транспортне обслуговування	40	2647 (км)	105 880
4	Екскурсія у замку графів Шенборнів	30	15	450
	Екскурсія по мукачівському замку «Паланку»	100	15	1500
5	Страхування	40	15	600
6	Послуги керівника групи	3000	1	3000
7	Витрати на рекламу	2000		2000
Загальна собівартість туру				144 480
Прибуток				21 672
Загальна вартість туру				166 152
Загальна вартість туру (на одну особу)				11 077

Отже, у цьому параграфі ми розрахували очікуваний економічний вигравш від запропонованого нового туру для Instagram. Ми визначили суму постійних і змінних доходів, які були враховані у вартості туристичного пакета. Також,

базуючись на постійних і змінних витратах туристичної компанії, розрахували собівартість, загальну вартість з урахуванням запланованого доходу, і визначили ціну пропозиції на одну особу. З рівнем рентабельності на рівні 2%, можна стверджувати про економічну вигідність впровадження даного туру для ТА «Весь Світ».

Висновки до розділу 3

На основі результатів розробки нового туристичного маршруту доцільно зробити такі висновки:

Для ТА "Весь світ" ми рекомендуємо новий маршрут під назвою "Красивий Синевир", який відповідає потребам туристів у будь-який період року. Цей тур пропонує комбінацію активного відпочинку, екскурсій, захоплюючих краєвидів та ландшафтів, відвідування різноманітних популярних місць для Instagram, що створить безліч чудових фотографій та відео. Пропозиція розрахована на 4 дні та 3 ночі для туристів, які бажають відпочити від міської суєти, різнообразити свій Instagram естетичними знімками та відкрити для себе нові місця.

Економічний аналіз дав можливість провести такі розрахунки для нового маршруту: собівартість, загальна вартість туру, вартість туру на одну особу та прибуток від реалізації маршруту. Загальна собівартість туру "Красивий Синевир" складе 144480 грн, а прибуток агенції – 21672 грн. Загальна вартість туру для групи – 166152 грн, а вартість на одну особу – 11077 грн.

ВИСНОВКИ

Згідно із проведеним дослідженням щодо "Особливості застосування транспортних систем при організації та реалізації туристичних послуг", можемо зробити такі висновки:

1. Було визначено суть поняття "транспортне обслуговування" як комплекс дій, спрямованих на здійснення перевезень туристів та багажу в рамках певного туристичного маршруту за допомогою різних видів транспорту. Ці дії охоплюють підготовку, експлуатацію, ремонт об'єктів транспортної інфраструктури, а також організацію та підготовку транспортних засобів і персоналу.

2. Наведено опис основних видів транспорту, використовуваних у сфері туризму: наземний (сухопутний), повітряний, автомобільний, морський, авіаційний, залізничний та річковий. Повітряний транспорт є однією з найшвидше розвиваючих галузей світового господарства, з кожним роком укріплюючи свої позиції у загальній системі транспорту. На другому місці за популярністю слід за авіаперевезеннями залізничний транспорт, що є надзвичайно ефективним для перевезення пасажирів та великих вантажів на середні та дальні відстані. Залізниця найбільш зручна для різних категорій туристів: від окремих осіб до великих груп, охоплюючи рейсові лінії та чартерні поїзди, а також організуючи туристичні екскурсії на місцевих і дальніх маршрутах.

3. Популярність різних транспортних систем для туристичних перевезень залежить від різноманітних факторів, включаючи географічне положення, клімат, рівень економічного розвитку, національні традиції, соціальний статус та рівень життя населення, а також інші аспекти. Аналіз світового досвіду використання транспортних систем у туристичній сфері був проведений у країнах, таких як США, Велика Британія та країни Європи.

4. Також був проаналізований потенціал розвитку транспортної системи України. Цей розвиток спричинений різними факторами, такими як територіальні умови, наявність інфраструктури, інституційний потенціал, загальноекономічний стан, фактори наддержавного та глобального характеру.

Це включає адаптацію до єдиної транспортної політики країн ЄС, взаємодію в межах регіональної транспортної системи країн СНД, зміцнення зовнішньоекономічних відносин між країнами Європи та Азії, інтеграцію до світової транспортної системи.

5. Був проведений аналіз Туристичної Агенції "Весь світ", яка є фізичним підприємством, заснованим Сергієм Григоровичем Косинським та розташована за адресою вул. Соборності, 46, м. Полтава. Основними напрямками діяльності цього туристичного підприємства є просування та реалізація розроблених туроператором турів, широке ознайомлення з можливостями відпочинку і подорожей на всіх існуючих турах, курортах і туристичних центрах, а також організація продажу туристичних продуктів.

6. Також було проведено оцінку конкурентного оточення Туристичної Агенції "Весь світ". Для цього використовувався метод SWOT-аналізу. Отримані результати вказують на те, що у 2020 році дане туристичне агентство зазнало скорочення обсягів продажів та доходу від турпослуг через карантинні обмеження. Однак агенція має можливість реалізувати свій потенціал, зосередитися на пропозиціях турів по Україні, зокрема з виїздами з Полтави та Києва.

7. Був розроблений новий маршрут під назвою "Красивий Синевир", який здатний задовольняти потреби туристів упродовж усього року. Цей маршрут пропонує активний відпочинок, екскурсії, красиві пейзажі, відвідування різноманітних місць для створення інстаграмних постів, а також можливість зафіксувати безліч чудових фотографій та відео. Програма туру розрахована на 4 дні та 3 ночі для туристів, які прагнуть відпочити від міського середовища, розширити свій Instagram естетичними знімками та відкрити для себе нові місця. Оскільки успішність туру значно залежить від привабливості, відповідності бажанням та інтересам туристів, вибір точок нового маршруту перш за все пов'язаний з цілями подорожей та наявністю туристичних ресурсів у кожній локації. Головними пунктами маршруту є Полтава – острів Синевир – Пилипець – водоспад Шипіт – Гора Гемба – Замок графа Шенборна – Мукачівський замок Паланок – Термальний комплекс Косино – Полтава.

8. Був визначений економічний ефект від запропонованих заходів для Туристичної Агенції "Весь світ". Вартість туру на одну особу склала 11077 гривень. Прибуток туроператора від одного реалізованого туру для 15 осіб склав 21672 гривень. Тому цей тур є ефективним з комерційної точки зору та рекомендується для подальшої реалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрушків Б. М. Особливості організації транспортного обслуговування в туристично-рекреаційній сфері. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.stattionline.org.ua/ekonom/39/3750-osoblivosti-organizaci%D1%97-transportnogo-obslugovuvannya-v-turistichno-rekreacijnij-sferi.html>.
2. Ардельянова О. В. Місце і роль держави в регулюванні ринку автотранспортних послуг. Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : Зб. наук. пр. К., 1997. Вип. 2. С. 38-46.
3. Арион А.В. Організація транспортного обслуговування туристів : Навчальний посібник. К. : Альтерпрес, 2008. 192 с.
4. Бараш Ю. С. Розвиток залізничного туризму в Україні. Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Д., 2014. Вип. 8. С. 7-11.
5. Безносок В. Д. Україна – держава туристична. Трибуна. 1999. № 3-4. С. 34-36.
6. Бондаренко, М. П. Туристичний сектор економіки України : реалії та перспективи. Економіка і прогнозування, 2011, 1. С. 104-119.
7. Гайдук А. Формування туристичної ринкової інфраструктури як фактор підвищення ефективності функціонування ринку туристичних послуг. Регіональна економіка. 1999. № 2. С. 172-178.
8. Галасюк С.С., Ободовська К. І. Взаємозв'язок розвитку транспорту і туризму. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2287/1/%D0%BC%D183.pdf>.
9. Герасименко В.Г., Замкова А.В. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів. Навчальний посібник Харків : Бурун Книга, 2011. 112 с.
10. Давиденко І. В. Шляхи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Вісник соціально-економічних досліджень. Одеса : ОДЕУ, 2004. Вип. 17. С. 74-7

11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Дмитрусенко О.В., Гаврилишин І.І. Туризм і авіація. Туристичні ресурси України. К., 1995.
13. Закон України «Про автомобільний транспорт». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>.
14. Закон України «Про залізничний транспорт». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/273/96-вр>.
15. Закон України «Про транспорт» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр>.
16. Закон України «Про туризм» № 324/95-ВР від 15.09.1995 р. [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
17. Зеркалов Д.В. Транспорт Україна Довідник. У двох книгах. Книга перша. Київ : Основа, 2002. 416 с.
18. Зубовський В.М. Економіка підприємства : Підручник. К. : «ЗнанняПрес», 2004. 526 с.
19. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 300 с. 26. Кодекс торговельного мореплавства України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/176/95-вр>.
20. Козловська, А. І. Сезонний попит в туризмі та його особливості. Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Вінниця : Редакційно-видавничий, 252 с.
21. Корнілова В. В. Корнілова Н. В. Сучасні тенденції розвитку круїзного ринку світу. Інвестиції : практика та досвід. 2018. № 5. С. 20-25
22. Козьменко М.М. Проблемні аспекти реалізації туристських послуг: матеріали VIII Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції за міжнародною участю «Організаційно-правові аспекти публічного управління» (20 квітня, 2021 року, м. Полтава).

23. Кузнєцова Н.М. Стимулювання продажу туристичних послуг // Маркетинг у системі управління підприємством. КДТЕУ, 1996. С. 183-184.
24. Лаврів Л.А. Планування діяльності організації : навчальний посібник. Тернопіль : Крок, 2013. 320 с.
25. Лойко, Д. М. Розвиток модного іміджу туристичної фірми, 2016, 454 с.
26. Любіцева О.О. Методика розробки турів. Навч. посібн. К. : Альтерпрес, 2003. 104 с.
27. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес : теорія та практика: навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
28. Методичні рекомендації з організації поїздок вітчизняних туристів за кордон : постанова Колегії державного комітету України з туризму від 16.04.1996 р. № 96/8.
29. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку : Монографія. К. : КНЕУ, 2001. 227 с.
30. Олійник О. Туризм в Україні має перспективи. Урядовий кур'єр. № 35. 1997.
31. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. К. : КНЕУ, 2008. 123 с.
32. Попова Н.В., Белєвцова Н.М. Розробка стратегії розвитку підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. № 29. 2010. С. 359- 363.
33. Порядок і умови організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом. К., 2005.
34. Сич Є.М., Парубець О.М., Сугоняко Д.О. Інноваційно-інвестиційна взаємодія підприємств транспорту і туризму : [монографія]. Київ : Кондор,
35. Січкарь Д. Транспортна галузь у 2020 році: український бізнес підбив підсумки у сфері транспорту та інфраструктури [Текст]. Логістика : проблеми и рішення. 2020. № 6. С. 42-45.
36. Тімар І.В. Особливості формування іміджу вітчизняних підприємств сфери послуг. Збірник наукових праць Міжнародної науково- 85

практичної конференції «Економіка і менеджмент – 2015 : перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» (23-24 квітня 2015 року) Т. 9. Дніпропетровськ: Вид. Біла К.О. 2015. С. 20-23.

37. Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку [Текст]/ [Ткаченко Т. І., Костіна О. М., Рачко В. І. та ін.]. Тернопіль : Тернограф, 2008. 976 с.

38. Шелеметьєва Т. В. Підвищення рівня транспортних послуг як основа ефективного розвитку туризму України. Вісник економічної науки України. 2016. № 2. С. 183-189.

39. Flights, Hotels, Holiday Package, Cruises [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www/travel.ru>. Заголовок з титулу екрану. (Дата звернення 27.05.2021 р.).

40. Khadarooa J., Seetanah B. The role of transport infrastructure in international tourism development: A gravity model approach. *Tour. Management*, 29, 831-840, (2008).

41. Lamb B., Davidson S. Tourism and Transportation in Ontario, Canada: A Vital Link. In *Practicing Responsible Tourism: International Case Studies in Tourism Planning, Policy and Development*. (1996).

42. Litman T. "The New Transportation Planning Paradigm," *ITE Journal* (www.ite.org), 83, June, pp. 20-28; 2013 Available at <https://www.vtpi.org/paradigm.pdf>.

43. Lohmann G., Pearce D. Tourism and transport relationships: the suppliers' perspective in gateway destinations in New Zealand. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 17(1), 14-29, (2012). 60. Prideaux B. The role of the transport system in destination development. *Tourism Management*, 21(1), 53-63, (2000).

44. Regent seven seas cruises. All inclusive cruises and Luxury cruise [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rssc.com/voyage>. 62. Train tours, Train vacations, Train trips [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.railsnw.com/tours>.

45. Travel Leisure. Plan Your Getway Vacation Today [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.reiseburo.ru/home/leisure/railcruises.

46. https://www.facebook.com/p/Туристична-агенція-Весь-Світ-100063610774116/?paipv=0&eav=AfagIwoN-a1-Tyv2YCVLou9pzzbfyIwd4Dmci-N3_DI2z0c9IY-o4BxWokal6IDH6s&_rdr
47. <https://www.airlineratings.com>.